

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Urheilijat uutisten pelikentällä

Urheilun ja journalismin keskinäinen vuorovaikutussuhde

Jukka-Pekka Räsänen

Kulttuurialan opinnäytetyö
Viestinnän koulutusohjelma
Medianomi (AMK)

TORNIO 2011

TIIVISTELMÄ

Räsänen, Jukka-Pekka 2011. Urheilijat uutisten pelikentällä. Urheilun ja journalismin keskinäinen vuorovaikutussuhde.

Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Kulttuuriala. Viestinnän koulutusohjelma. Sivuja 61. Liitteitä 7.

Urheilu ja urheilujournalismi toimivat yhteiskunnassamme toisiaan hyödyntäen. Haluan opinnäytetyössäni käsitellä urheilun ja urheilujournalismin keskinäistä vuorovaikutussuhdetta sekä urheilujournalismin ja perinteisen journalismin välisiä eroja. Tavoitteenani on selvittää miten urheilujournalismi ja urheilijat sekä urheiluorganisaatiot hyödyntävät toisiaan. Toiminnallisen opinnäytetyöni produktio-osuutena käsitelen ja analysoin urheilutoimittajana tekemiäni juttuja.

Työni on jaettu kolmeen päälukuun. Ensimmäisessä tarkastelen urheilujournalismin historiaa ja urheilun merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa. Toinen luku käsittelee urheilujournalismin sääntöjä ja seuraamuksia. Kolmannessa pääluvussa pohdin median ja urheilun välistä symbioosia. Valitsin kyseisen aiheen, koska urheilujournalismi kiinnostaa minua ja haluan ansaita elantoni urheilutoimittajana.

Aineistona olen käyttänyt journalistin ohjeita, urheilutoimittajan työtä sekä Suomen television historiaa käsitteleviä teoksia. Lisäksi tein neljä tukihaastattelua, joissa haastattelin kolmea urheilujournalistia ja yhtä huippu-urheilijaa. Materiaalin avulla tutkin, miten urheilujournalismin säännöt poikkeavat perinteisen journalismin kriteereistä ja millaisia vaikutuksia medialla ja urheilulla on toisiinsa. Selvitän myös, mikä merkitys urheilujournalismilla on suomalaisessa yhteiskunnassa. Reflektoin työssäni omia työkokemuksiani ja toimintatapojani löytämäni kirjalliseen lähdeaineistoon sekä haastateltavieni kommentteihin.

Toimittajalla on työssään aina suuri julkisuuden mukanaan tuoma vastuu. Vastuu ei vähene urheilujournalismin puolella mihinkään, korkeintaan kasvaa. Kysymyksenä onkin, osaavatko urheilutoimittajat käyttää vastuutaan oikein, ja millaisia seurauksia heidän työllään on.

Uutiskriteereiden hyödyntäminen ja aiheen objektiivinen tarkastelu ovat perinteisesti olleet hyvän toimittajan ohjenuoria. Urheilun saralla nuo toimintamallit ovat jääneet osittain takalalle, vaikka urheilutoimittajan työn tavoitteet ovat hyvin samanlaiset perinteisen toimittajan työn kanssa.

Asiasanat: urheilujournalismi, urheilu-uutinen, uutiskriteerit, toimittajan objektiivisuus, urheilutoimittaja.

ABSTARCT

Räsänen, Jukka-Pekka 2011. Athletes in field of news. Interrelationship between sports and journalism.

Bachelor's Thesis. Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Business and Culture. Degree Programme of Media Arts. Pages 61. Appendices 7.

Sports and sports journalism capitalize on each other in our society. In my Bachelor's Thesis I will study the interrelationship between sports and sports journalism and the dissimilarities between sports journalism and traditional journalism. My goal is to find out how sports journalism and athletes and sport organizations take advantage of each other. In the product part of my functional thesis I analyze the articles that I wrote as a sports journalist.

My work is divided into three main chapters. In the first chapter, I give insights into the history of sports journalism and the importance of sports in the Finnish society. The second chapter is devoted to rules and causes of sports journalism. In the third chapter, I discuss the symbiosis between media and sports. I chose this topic because I am interested in sports journalism and I want to earn my living from being a sports journalist.

As material I used works that include instructions of a journalist, work of sports journalists and television history of Finland. For my work I conducted four background interviews, in which I interviewed three sports journalists' and a top athlete. With the help of this material I examine how sports journalism rules differ from traditional journalism criteria and the impact of media and sport together. I will also consider the significance of sports journalism in the Finnish society. In my work I reflect my own work experience and work practices to the written source material I used for my Thesis and to the comments of the people I interviewed.

When working as a reporter there is always a great deal of responsibility brought by publicity. That responsibility does not decrease a bit in sports journalism; more likely it is to increase. The question to be asked is if sports journalists can use their responsibility correctly, and what the consequences of their work are.

The use of news criteria and an objectivity discussion of the topic have traditionally been a good reporter's guidelines. In the area of sports, these approaches have become a part of the background despite the fact that the objectives of sports journalism are very similar to the traditional journalist's work.

Keywords: sports journalism, sports, news, news criteria, objectivity of reporter, sports reporter.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ

ABSTARCT

1	JOHDANTO	4
2	URHEILUSTA UUTISEKSI	10
2.1	Urheilu-uutisoinnin historiaa – Ateenasta Tulosruutuun	10
2.2	Kansallistunteen kohottaja	12
2.3	Jännitystä ja todellisuuspakoa – urheilun ja sen uutisoinnin merkitys yksittäiselle kuluttajalle.....	13
3	URHEILUTOIMITTAJAN PELISÄÄNNÖT	14
3.1	Tasapainoilua kriteereiden välillä	14
3.2	Objektiivisuuden unohdettu ohjenuora?	16
3.3	Kritiikkiä ja selkääntaputuksia.....	20
4	URHEILUN JA MEDIAN SYMBIOOSI.....	24
4.1	Media – sponsoreiden houkuttelija ja karkottaja	24
4.2	Symbioosisuhde urheilijan näkökulmasta.....	26
4.3	Symbioosisuhde median näkökulmasta	31
4.4	Media ja urheilu toistensa muokkaajina.....	33
5	POHDINTA	38
	LÄHTEET	43
	LIITTEET 1–7	48

1 JOHDANTO

Elämme yhteiskunnassa, jossa vaalitaan tietoa. Uutisia tulee eri viestintävälineistä viikon jokaisena päivänä, kaikkina vuorokauden aikoina. Uutiset muokkaavat käsitystämme ympäröivästä yhteiskunnasta ja osittain jopa kertovat meille mitä ajatella.

Yleinen suuntaus on ollut jakaa uutiset tiettyihin kategorioihin: kotimaan ja ulkomaiden uutisten lisäksi tarjolla on esimerkiksi taloutta, viihdettä, kulttuuria ja urheilua.

Ne ovat meille tärkeitä aihepiirejä. Ne edustavat niitä teemoja, joista meidän oletetaan tietävän jotain ja joista meidän uskotaan olevan kiinnostuneita. Näistä osa-alueista esimerkiksi Yleisradion televisiuutisten rinnalle omat ohjelmapaikkansa ovat vakiinnuttaneet talous-, urheilu- ja kultturiuutiset. Samat aihealueet näkyvät vahvoina myös radiossa, lehdissä ja Internetissä.

Urheilun uutisointi on eriskummallinen journalismin laji. Urheilussa pätevät eri säännöt ja tavat kuin perinteisessä uutisen teossa. Urheilu-uutisiin myös suhtaudutaan usein toisella tapaa ja erilaisella intohimolla, kuin tavallisiin uutisiin.

Kun *Iltalehden* urheilutoimittaja Santtu Silvennoinen tyrmäsi lokakuussa 2008 (*Iltalehti* 28.10.2008) jääkiekon SM-liigaa johtavan jyvaskyläläisen JYPin mestaruusmahdollisuudet, nousi urheilua seuraavien kuluttajien keskuudessa suuri kohu urheilujournalismin objektiivisuudesta ja urheilutoimittajien säännöistä. Pohdintaa aiheutti etenkin se, voiko valtakunnallinen lehti arvostella kriittisin sanakääntein kotimaan pääsarjassa pelaavaa palloilujoukkuetta ilman sen kummempaa syytä ja heppoisin perustein. Tässä tapauksessa kyse oli toki *Iltalehden* ja toimittajan tavoitteesta herättää mielipiteitä ja keskustelua, ei niinkään tosi-pohjaisesta uutisesta.

Tapaus kuitenkin osoitti, miten voimakkaita tunteita urheilu herättää monissa ihmisissä. Urheilijoiden ja joukkueiden onnistumiset ja tappiot jäävät ihmisten mieliin jopa vuosikymmeniksi. Juuri näiden muistojen ja kokemusten kautta ihmiset pelaavat oman kansa-

kuntansa historiaa ja kansallista identiteettiään. Urheilu on ilman muuta yksi suurimmista kansaa ja kansoja yhdistävistä tekijöistä. Juuri sen vuoksi myös urheilujournalismi on meille niin tärkeää.

On selvää, että vain murto-osa maailmassa tapahtuvasta liikunnasta ja urheilusta mielletään uutisoimisen arvoiseksi. Siksi on hieman järjenvastaista, että huippu-urheilu ja uutisoitava urheilu yleensä itse asiassa laajentavat urheilun käsitystä perinteisistä mielikuvista avoimempaan suuntaan. Sellaiset suuret tapahtumat, kuten jalkapallon maailmanmestaruuskisat tai Keski-Euroopan mäkiiviikko ovat maallikonkin silmissä selkeästi urheilua: siis toimintaa jossa osallistujat kilpailevat toisiaan vastaan fyysistä kuntoa vaativissa lajeissa.

Urheilujournalismin käsittämä huippu-urheilu on paljon muutakin: tätä kirjoittaessani urheiluun keskittyvä televisiokanava Eurosport näyttää ohjelmaa moottorisahauksen Euroopan mestaruuskisoista. Samaan aikaan Urheilukanavan lähettämässä ohjelmassa eurooppalaiset rekkakuskit mittelevät keskenään maanosan parhaimman tittelistä. Usein urheilua tarjoavien kanavien ohjelmatiedoista saattaa löytää myös raviurheilua tai vaikka biljardia. Samalla tavalla sanomalehden urheiluosiossa voidaan kirjoittaa shakin maailmanmestaruuskisoista.

Journalismin ansiosta urheilun määritelmä on siis ainakin osittain laajentunut käsittämään perinteisen liikunnan ja voimailun lisäksi esimerkiksi taitoa ja älykkyyttä vaativia pelejä sekä moottori- ja hevosurheilua.

Mutta miksi tiedotusala ylipäätään on kiinnostunut urheilusta? Mikä tekee siitä uutisoimisen arvoista? Urheilu on aikamme sirkushuveja. Vaikka ajat ovat muuttuneet antiikin Rooman gladiaattoritaisteluista, on ihmisen perusluonne säilynyt ennallaan. Kansa kaipaa vieläkin gladiaattoreita ja jännitystä. Kuolemaan asti käytävien taistelujen tilalle on vain tullut jääkiekko-otteluita ja Formula 1 -kilpailuja. Kansa haluaa kokea ne paikanpäällä, katsella tapahtumia illan urheilu-uutisista ja lukea niistä seuraavan aamun lehdestä. (Heinonen 2004.)

Ei ole väärin väittää urheilua uutisten lisäksi myös merkittäväksi mediaviihteen muodoksi. Esimerkiksi Yhdysvaltain televisiohistorian kymmenestä katsotuimmasta televisiolähetyksestä kahdeksan on amerikkalaisen jalkapallon NFL-liigan vuosittaisia loppuotteluja, Super Bowleja (Hollywood Reporter 2011). Suomessa esimerkiksi jääkiekon maailmanmestaruuskisat ovat vuodesta toiseen katsotuimpien ohjelmien listalla (Finnpanel 2010).

Idea opinnäytetyöni aiheesta on muotoutunut vähitellen opintojeni edetessä. Haluan hankkia elantoni urheilutoimittajana ja sitä kautta mediaurheilu (median seuraama / mediaa kiinnostava urheilu) on itseäni suuresti kiinnostava aihepiiri. Opintojeni aikana ja aiemminkin olen seurannut aktiivisesti urheilun uutisointia eri medioissa. Erityisesti olen kiinnittänyt huomiota urheilutoimittajien tapoihin uutisoida aiheitaan sekä uutisoinnin vaikutuksiin urheilijoiden suorituksissa.

Opinnäytetyöni tutkimustehtävänä on selvittää, millaiset vuorovaikutussuhteet medialla ja urheilulla on suomalaisessa yhteiskunnassa sekä kuinka objektiivista ja puolueetonta urheilun uutisoiminen on. Tavoitteenani on myös selvittää, miten media ja urheilijat hyötyvät toisistaan ja muokkaavat toisiaan.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö. Se on vaihtoehto ammattikorkeakoulun tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnalliselle opinnäytetyölle on tunnuksenomaista, että siinä yhdistyvät käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin. Se tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Toiminnallisen opinnäytetyön raportti on teksti, josta selviää, mitä, miksi ja miten on tehty, millainen työprosessi on ollut ja millaisiin johto-päätöksiin on päädytty. Toiminnallisiin opinnäytetöihin kuuluu itse produkti, eli teososa. (Vilka & Airaksinen 2003, 9 & 65.)

Oman opinnäytetyöni teososana käytän omia kokemuksiani urheilutoimittajana. Erityistarkastelussa on seitsemän itse toimittamaani urheilujuttua. Jutut on julkaistu verkkolehti *Jatkoajassa*, *Lapin Kansassa*, *Karjalaisessa* ja *Pohjalaisessa*. Raportissani käytän juttujani esimerkkinä ja pohdin niiden vaikutussuhdetta urheilumaailmaan. Esimerkkijutuiksi ovat valikoituneet ne jutut, jotka mielestäni kuvastavat parhaiten urheilujournalismin monitahoisuutta sekä urheilun ja median välistä vuorovaikutussuhdetta.

Opinnäytetyötäni varten tein neljästä urheilun ja median parissa työskentelevästä ammattilaisesta tukihaastattelut. Haastateltavat valikoin ennen kaikkea heidän ammattitaitonsa, asiantuntemuksensa ja yleisen arvostuksensa perusteella. Tein jokaiselle haastateltavalle erilliset kysymykset samalla teemalla, mutta kunkin oman asiantuntemuksen mukaan. Vastaukset keräsin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla. Kyseinen lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto sopi aineiston keräämiseen parhaiten, koska haastateltavat joutuivat tarkastelemaan omaa työtänsä ja sen vaikutuksia kriittisessä mielessä. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 35–37.)

Haastateltavista Sami Kapanen on luonut pitkän uran jääkiekkoammattilaisena niin Suomessa kuin Pohjois-Amerikassakin. Pelaajauransa jälkeen hän on siirtynyt SM-liigassa pelaavan KalPan toimitusjohtajaksi. Valitsin Kapasen haastatteluun, koska Suomesta ei löydy montaa toista urheilijaa, jolla olisi yhtä mittava kokemus huippu-urheilusta sekä urheilijan että seurajohtajan näkökulmasta. Haastattelin Kapasta KalPan toimistolla Kuopiossa. Nauhoitin haastattelun, ja purkuvaiheessa kirjoitin teema-alueittain haastateltavan puheen tekstiksi.

Toinen haastateltavani on yhdeksän vuotta Mestiksessä jääkiekkoa pelaavan Kajaanin Hokin tiedottajana toiminut Katja Oittinen. Hän on myös YLE Kainuun radion juontaja ja reporteri. Valitsin Oittisen haastatteluun juuri hänen kaksoisroolinsa vuoksi: hänellä on näkemystä huippu-urheilusta niin median kuin urheiluseurankin puolelta. Oittista haastattelin YLE Kainuun Radion toimituksessa Kajaanissa sekä jälkeinpäin sähköpostin välityksellä.

Kolmas haastateltava on *Iltalehden* urheilutoimituksen esimies Vesa Parviainen, jolla on yli 30 vuoden kokemus urheilutoimittajan työstä. Valitsin Parviaisen, jotta saisin urheilutoimittajan mielipiteitä myös iltapäivälehdistön näkökulmasta. Parviaisen tapasin *Iltalehden* toimituksessa Helsingissä ja jälkeinpäin haastattelin häntä vielä sähköpostitse.

Lisäksi haastattelin *URHOtv:lle* ja *Iskelmä Oikea Asemalle* 25 vuoden ajan urheilua selostanutta Mikko Juntusta. Noin 2500 selostuksellaan Juntunen on Suomen kokeneimpia, ellei kokenein urheiluselostaja, siksi valitsin hänet neljänneksi haastateltavakseni. Juntusta haas-

tattelin Kuopion jäähallin selostamossa, jossa myös tutustuin hänen työtehtäviinsä. Nauhoitin haastattelun, ja purkuvaiheessa kirjoitin teema-alueittain haastateltavan puheen tekstiksi.

Omat työkokemukseni urheilujournalismista ovat tulleet muutama viime vuoden ajalta. Kotiseudullani Siilinjärvellä olen raportoinut Siilinjärven Pesiksen Superpesis-joukkueen ja Siilinjärven Hockey Teamin II-divisioonajoukkueen otteluista paikallislehti Uutis-Jouseen. Kahden viime vuoden aikana olen kirjoittanut lähinnä otteluennakoita ja -raportteja Rovaniemen Kiekon ja Kajaanin Hokin Mestis-joukkueiden sekä kuopiolaisen KalPan SM-liigajoukkueen otteista Suomen suurimpaan jääkiekkoihaiseen verkkolehteen, Jatkoaikaan.

Syksyllä 2010 suorittamassani työharjoittelussa tein suurelta osalta liikuntaa ja urheilua käsitteleviä radiojuttuja ja -uutisia YLE Kainuun Radioon. Lisäksi olen toiminut urheilutoimistusten avustajana Pohjalaisessa, Ilkassa ja Karjalaisessa. Koska olen aktiivinen liikkuja ja urheilun seuraaja, kokemukseni urheilujournalismista ovat muodostuneet myös kuluttajan näkökulmasta. Erityisesti viimeisten 10 vuoden aikana olen seurannut mediaurheilua aktiivisesti ja ajoittain kriittiselläkin asenteella. Näitä kokemuksia olen hyödyntänyt ja analysoinut opinnäytetyössäni itsereflektion avulla.

Viimeisenä tietoperustalajina olen hyödyntänyt mediaurheilua käsitteleviä teorialähteitä, kuten urheiluhistoriallisia vuosikirjoja ja urheilujournalismista tehtyjä tutkimuksia.

Olen jakanut opinnäytetyöni kolmeen pääluukuun. Ensimmäisessä käsittelen ja kertaan urheilu-uutisoinnin historiaa sen alkuajoista nykypäivään. Pohdin myös, mistä syystä urheilua uutisoidaan ja miten urheilun uutisointi on näkynyt suomalaisessa yhteiskunnassa. Toisessa luvussa paneudun urheilu-uutisen kriteereihin ja urheilutoimittajien journalistiseen etiikkaan ja moraalisiin. Käsittelen myös urheilu-uutisoinnissa esiintyvää kritiikkiä sekä sen seurauksia ja vaikutuksia urheilijoiden elämään. Kolmas luku käsittelee urheilun ja median välistä symbioosia ja näiden kahden tekijän välistä vuorovaikutussuhdetta. Tarkastelen myös, kuinka media ja urheilu muokkaavat toisiaan.

2 URHEILUSTA UUTISEKSI

2.1 Urheilu-uutisoinnin historiaa – Ateenasta Tulosruutuun

Urheilun uutisoinnin aloittaminen suomalaisissa tiedotusvälineissä voidaan ajoittaa 1800-luvun loppuun. Urheiluseurat käynnistivät tuolloin toimintansa maassamme, ja nopeasti sen jälkeen ensimmäiset urheilu-uutiset kirjoitettiin sanomalehtiin. Urheilujournalismi käynnistyi Suomessa melko hitaasti, sillä vielä 1880-luvulla urheilukisojen tuloksista saattoi lukea lehdestä vasta viikon sisällä. Urheilulle ei ollut lehdissä omaa osiota, vaan urheilu-uutiset sijoitettiin muiden kotimaan uutisten joukkoon. Esimerkiksi *Helsingin Sanomiin* perustettiin oma urheiluosasto vasta vuonna 1931. (Palmén 2005.)

Modernien olympialaisten synty ja kehitys olivat omiaan luomaan perustaa urheilujournalismille. Ateenassa vuonna 1896 käydyt ensimmäiset nykyaikaiset olympialaiset olivat läheläukaus tulevalle. Lehdistö Suomessa ja maailmalla otti urheilun yhä enemmän omakseen. Suomen radiossa kuultiin ensimmäinen urheiluselostus jo vuonna 1928, jolloin suomalaisten korviin kantautui kisauutisia Amsterdamin olympialaisista. Tosin selostukset kuultiin vasta viisi päivää kisojen päättymisen jälkeen. Ensimmäinen suora urheilulähetys kuultiin kuitenkin jo vuotta myöhemmin Suomen ja Ruotsin välisestä yleisurheilumaaottelusta. (Wiio 2007, 447–477.)

Seuraava edistysaskel urheilun uutisoinnissa otettiin television keksimisen jälkeen. Iso-Britanniassa urheilua seurattiin television välityksellä jo 1930-luvulla, mutta ensimmäinen suuri televisioitu urheilutapahtuma oli vuoden 1948 olympialaiset Lontoossa. Tosin jo Berliinin olympialaisissa 12 vuotta aikaisemmin kisatapahtumia taltioitiin ja näytettiin myöhemmin yleisölle elokuvateattereissa. Suomalaiset pääsivät nauttimaan olympiahuumasta television välityksellä vasta vuoden 1960 Rooman olympialaisissa, vaikka kuvamateriaalia oli saatu maahamme jo neljä vuotta aiemmin Melbournesta. Rooman kisat olivat kuitenkin ensimmäiset, joiden aikaan Suomen televisio lähetti ohjelmaa päivittäin. (Blundell & Mackay 1999, 36–37; Wiio 2007, 447–477.)

Alkuvuosina televisiossa ei ollut lainkaan omaa urheilutoimitusta: urheiluselostuksetkin hoidettiin yhteistyössä radion kanssa. Lopulta Anssi Kukkosesta tuli ensimmäinen television urheilutoimittaja, kun *Yleisradio* palkkasi hänet vuonna 1961. Kaksi vuotta myöhemmin *Yleisradio* aloitti urheilun oman uutislähetysten, *Urheiluruudun*. Aiemmin urheilun tapahtumista oli kerrottu tarpeen mukaan uutisten yhteydessä. Jo *Urheiluruudun* alkuaikoina nimenomaan huippu-urheilun määrä lähetyksissä oli hallitseva, vaikka myös kuntourheilun tarpeellisuudesta televisiossa puhuttiin. (Salokangas 1996, 79–81; Wiio 2007, 447–477.)

Urheiluruutu sai toimia ainoana pelkästään urheilu-uutisia välittävänä ohjelmana Suomen televisiossa yli kolmekymmentä vuotta. Syynä tähän oli niin sanottu 24 tunnin sääntö, jolla oli jo 1950-luvun lopulta kielletty *MTV:lta* vuorokautta tuoreempien asioiden käsittely muualla kuin uutislähetyksissään. Kielto rajoitti luonnollisesti myös urheilun käsittelyä kanavalla. Kielto poistettiin lopulta vasta vuonna 1988. Urheilun uutisista tulikin osa *Huomenta Suomen* aamulähetystä vuoden 1989 joulukuusta alkaen, mutta päivittäinen *Tulosruutu* alkoi vasta vuoden 1994 Lillehammerin olympialaisten aikaan. Sitten omat urheilu-uutiset on saanut myös *Nelonen*. (Lyytinen 2006, 138–140; Wiio 2007, 447–477.)

Ylipäättään urheilun tarjonta eri tiedotusvälineissä on lisääntynyt huomasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Suurten arvokisojen aikaan televisiosta saattaa tulla kisalähetystä samaan aikaan monelta eri kanavalta.

Myös lehdistön suhtautuminen urheiluun on muuttunut aiempaa ammattimaisempaan suuntaan. Vielä 1990-luvun alkuvuosina suomalaiset lehdistön edustajat saattoivat varata jääkiekon maailmanmestaruuskisojen aikaan hotellihuoneen ainoastaan välieriin saakka. Yleinen ajattelutapa kun oli, ”ettei Suomi voi päästä loppuotteluun”. Nykyisin samanlaista suhtautumista ei voisi kuvitellakaan. (Partanen & Lamberg 2003, 78–79.)

Urheilun uutisointi levisi vuosituhaten vaihteessa voimakkaasti myös Internetiin. Yksi voimakkaimpia tienraivaajia oli vuonna 2001 perustettu *Jatkoaika.com*, joka on tällä hetkellä Suomen suurin jääkiekkoaiheinen verkkolehti tavoittaen jopa 150 000 lukijaa viikoittain. Verkkolehden yhteydessä toimivalla keskustelupalstalla on puolestaan 50 000 rekiste-

röitynyttä käyttäjää. Sivusto oli myös ehdolla vuoden 2010 urheilujournalismi-palkinnon saajaksi Suomen Urheilugaalassa. (Jatkoaika 2011.)

Median levittäytyessä verkkoon urheilukin on päässyt Internetiin entistä suuremmassa mitataavassa. Otteluiden tulokset päivitetään nykyään verkkoon reaaliajassa, eikä otteluraportteja varten tarvitse odottaa aamun lehteä. Verkko ja laajentuneet televisiointisopimukset yhdessä ovat myös mahdollistaneet sen, että kuluttaja voi seurata vaikkapa SM-liigassa pelaavan suosikkijoukkueensa kaikki ottelut suorina lähetyksinä.

2.2 Kansallistunteen kohottaja

Suomen kansan kulttuurihistoria voidaan hieman karrikoiden jakaa kolmeen osioon: Kalevalaan, sotiin ja urheiluun. Kalevala loi meille omalla kielellämme sankarillisen mytologisen menneisyyden, sodat ja urheilu sankarillisen tosipohjaisen nykyisyyden. Jossain määrin vielä nykypäivänäkin kansallinen identiteettimme perustuu näkemykseen, jonka mukaan Hannes Kolehmainen juoksi Suomen maailmankartalle vuoden 1912 olympialaisissa Tukholmassa. (Hietala, 2003, 192–206.)

Etenkin 1900-luvun alkupuolella syntyneiden ikäpolvien mielestä Kolehmaisesta Tukholmassa tehdyt urotyöt sitoivat lopullisesti yhteen kansallisen tietoisuuden ja yhteisöllisyyden, joka lopulta johti maamme itsenäistymiseen viisi vuotta kisojen jälkeen. (Hietala, 2003, 192–206.)

Tästä näkökulmasta tarkasteltuna urheilu (ja erityisesti yleisurheilu) merkitsee suomalaisessa psykohistoriassa karrikoidusti sanoen jopa kansakunnan syntyä. Tietyllä tavalla yleisurheilun tarina on samalla suomalaisuuden tarina, eräänlainen Urheilun Kalevala. Se on kirjoitettu 1900-luvun medioissa: lehdissä, kirjallisuudessa ja radiossa sekä nykyisellään yhä suuremmissa määrin televisiossa ja Internetissäkin. (Hietala, 2003, 192–206.)

Perinteisesti urheilijat ovat olleet kotimaansa ja kotiseutunsa edustajia. Tai näin meille ainakin sanotaan ja näin meidän oletetaan ajattelevan. Urheilua seuraamattoman mielestä on

varmasti jopa koomista, että urheilusta kiinnostuneet ”leikkivät” leijonapaitaisen jääkiekkoujoukkueen tai Monacossa asuvan autourheilija-miljonäärin edustavan jollain tavalla heitä ja heidän etujaan. (Hietala, 2003, 192–206.)

Tarkasteli asiaa miltä kannalta tahansa, urheilijoiden tekemät suoritukset kuitenkin vaikuttavat nopeasti ja tosipohjaisesti jopa kokonaisten valtioiden kansalliseen identiteettiin. Ei liene liioiteltua esimerkiksi sanoa, että vuoden 1995 jääkiekon maailmanmestaruudella ja sen voimakkaalla uutisoimisella oli laman kourissa kärvistelevien suomalaisten itsetuntoon ja tulevaisuuden uskoon konkreettisesti positiivinen vaikutus.

2.3 Jännitystä ja todellisuuspakoa – urheilun ja sen uutisoinnin merkitys yksittäiselle kuluttajalle

Eri ihmiset voivat käyttää samaa mediasisältöä ruokkiakseen eri tarpeita. Esimerkiksi jääkiekko-ottelu (seurattiin sitä sitten television tai radion välityksellä tai paikan päällä) voi tarjota yhdelle pakoa arjen kiireistä, toiselle keinon tappaa aikaa. Kolmas taas seuraa ottelua halusta nähdä taitavaa jääkiekkoa, neljännelle osapuolelle peli voi tarjota yhteisöllisyyden tunnetta. Niinpä sama mediaesitys – tässä tapauksessa jääkiekko-ottelu – voi tuottaa erilaisia seurauksia. (Mustonen 2001, 76.)

Kuten muutkin hyvät mediatuotteet, myös urheilu tarjoaa paljon erilaisia samaistumismalleja. Erityisen tärkeitä ovat ympäristönsä yläpuolelle kohoavat ihmiset, koska eläytyminen vahvoihin sankareihin vahvistaa identiteettiä. Urheilusankareita on ollut käytännössä niin kauan kuin on ollut urheiluakin. Urheilusankarit ovat kuitenkin muuttumassa ja suurelta osin jo muuttuneet kansallista yhtenäisyyttä vahvistavista hahmoista, kuten Hannes Kolehmainen, kaupallisin periaattein toimivan mediaurheilun tähdiksi. Urheilun journalistinen draama syntyy hyvän ja pahan vastakkainasettelusta, joka tarjoaa mahdollisuudet identiteetin rakentamiseen. Nämä selkeät vastakkainasettelut ja median mahdollistama julkinen juhlinta ovat keskeistä urheilusankareiden synnyssä. (Mustonen 2001, 126–127.)

3 URHEILUTOIMITTAJAN PELISÄÄNNÖT

3.1 Tasapainoilua kriteereiden välillä

Nykymuodossaan joukkoviestintä pohjautuu yhteiskuntamme erilaisille arvoille ja säännöille. Hyvä esimerkki näistä ovat kriteerit, joiden perusteella asioista tulee uutisia. Usein uutiskriteereinä on käytetty Johan Galtungin ja Marie Holmboe Ruge vuonna 1965 kehittämää luetteloa.

Tuo luettelo pitää sisällään muiden muassa toistuvuuden, voimakkuuden, kulttuurisen merkittävyyden, odotettavuuden, yllätyksellisyyden, jatkuvuuden ja negatiivisuuden kriteerit. Toistuvuudesta voidaan esimerkkinä mainita tilanne, jossa samassa kaupungissa räjähtää pommi kahdesti peräkkäin. Voimakkuuden kriteerin kohdalla pätee vertailu esimerkiksi autokolarin ja suuren lento-onnettomuuden välillä. Kulttuurista merkittävyyttä kuvaa tilanne, jossa suomalainen turisti löytyy kuolleena kaukomaan rannalta. Odotettavuutta voidaan selventää tilanteella, jossa suurta kansansuosiota nauttiva presidentti valitaan toiselle kaudelle. (Galtung & Ruge 1965, 64–90; Kunelius 2004, 190–191.)

Ehkä selkeimmin näistä kriteereistä nousevat esille voimakkuus ja negatiivisuus. Suurempi ja voimakkaampi voittaa uutisarvoissa aina pienemmän ja vähemmän bruttaalin. Samalla tavalla positiiviset uutiset jäävät helposti negatiivisten uutisten varjoon.

Urheilua uutisoitaessa kriteerit muuttuvat osittain. Erityisesti kulttuurinen merkittävyys nousee muiden arvojen yläpuolelle. Jokaisen maan media seuraa tarkasti omiensa suoritusta kansainvälisissä urheilukisoissa. Samalla tavalla kylät ja kaupungit sekä niiden paikallismediat elävät omiensa mukana kansallisen tason kilpailuissa. Muiden maiden kansalaisten tekemät urheilusuoritukset jäävät vähemmälle huomioarvolle, ellei kyse ole kiinnostavista arvokisoista tai uusista maailmanennätyksistä.

Toisaalta negatiivisuuden osalta uutiskriteerit näyttävät muuttuvan urheilun saralla ainakin osittain päinvastaiseksi. Jos oman maan urheilijoiden menestys on vähäistä, tiedotusväli-

neet jättävät asian helposti pienelle huomiolle. Sitä vastoin mitä paremmin ”omat” urheilijat menestyvät, sitä mieluummin siitä tehdään uutinen. Suositun joukkueurheilulajin maailmanmestaruuden voittaneen joukkueen kotimaassa voidaan helposti tehdä tapauksesta useiden aukeamien pituisia lehtijuttuja. Samalla tavalla urheilu-uutisten koko lähetys voidaan omistaa kyseiselle tapahtumalle. Negatiivisuuden uutiskriteerin rinnalle näyttääkin nousevan urheilujournalismin puolella positiivisuuden kriteeri.

Kielteiset tapahtumat eivät tästä huolimatta unohdu urheilun uutisoinnissakaan. Arvokisoista raportoidaan ensin doping-uutinen ja vasta sitten voittajat. Moottorieurheilussa uutisoidaan miltei mässäilevään tyyliin vakavat onnettomuudet. Joukkuelajeissa väkivaltaisuudet näytetään usein jopa hidastettuina. (Mustonen 2001, 98.)

Keltaisen lehdistön kohdalla juuri nämä positiivisuuden ja negatiivisuuden kriteerit heijastuvat etenkin lööpeissä voimakkaina ääripäinä: suomalaismenestystä hiihdon maailmancupissa voidaan hehkuttaa täysin rinnoin ja suurin ylisanoin, ikään kuin koko kansakunnan suurena yhteisenä saavutuksena.

Toisaalta esimerkiksi vuoden 2001 Lahden hiihdon maailmanmestaruuskisojen aikana ilmittyneet doping-käryt näkyivät iltapäivälehtien sivuilla suurina ja mustanpuhuvina suru-uutisina. Suomea ymmärtämätön lehden lukija olisi helposti voinut lehtien yleisilmeen perusteella luulla juttujen käsittelevän merkkihenkilön kuolemaa. Ja sitähan se tavallaan olikin: kun huippuhihtäjämme kärysivät kiellettyjen aineiden käytöstä, sai lehdistö näyttämään tapauksen melkein heidän kuolemaltaan.

Myös yllätyksellisyyden kriteeri näkyy ja jopa voimistuu urheilua uutisoitaessa. Jo suurten arvokisojen ennakoanalyseissä arvuutellaan kuka voisi olla kisojen suurin yllättäjä, niin sanottu musta hevonen. Joukkueurheilussa median suurin mielenkiinto kohdistuu sarjaa johtavan joukkueen lisäksi usein myös yllättäjäjoukkueeseen. Näin kävi esimerkiksi Veikkausliigassa kaudella 2010, kun Kuopion Palloseura voitti suuren yleisön ja monen asian-tuntijan yllätykseksi hopeaa.

Urheilua uutisoitaessa yhdeksi, muusta uutismaailmasta poikkeavaksi kriteeriksi näyttää muodostuvan urheilijan sukupuoli. Naisten urheilutuloksille annetaan lehtien urheilupalstoilla huomattavasti miehiä vähemmän tilaa. Suomen suosituimman urheilulajin statuksesta nauttiva jääkiekko on hyvä esimerkki sukupuolijakaumasta. Miesten SM-liigaa hehkutetaan kauden aikana kaikissa välineissä miltei päivittäin, mutta naisten mestaruussarja joutuu taistelemaan palstatilasta pienten marginaalilajien kanssa.

Liikuntatieteiden lisensiaatti Riitta Pirinen Tampereen yliopistosta teki jo 1990-luvun loppupuolella Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirjaan analyysin, jossa hän vertaili millaisia palstatiloja miesten ja naisten urheilu sai sattumanvaraisesti valitulla viikolla *Helsingin Sanomissa*. Tarkasteltavan viikon artikkeleista 84,1 prosenttia käsitteli yksinomaan miesten urheilemista ja 8,3 prosenttia naisten urheilua. 7,6 prosenttia artikkeleista käsittelivät sekä miesten että naisten urheilua. Samansuuntaisia tuloksia on saatu lukuisia kertoja ennen ja jälkeen Pirisen analyysin. (Halmesvirta & Roiko-Jokela 1998, 25–27.)

Naisten urheilun mediassa saama vähäinen tila kielii epäilemättä siitä, että naisten urheilu-saavutuksia arvostetaan miesten suorituksia vähemmän (Halmesvirta & Roiko-Jokela 1998, 30).

Sukupuolten väliset erot mediaurheilussa tulivat ilmi myös *Suomen liikunnan ja urheilun* vuonna 2005 tekemästä selvityksestä. Siitä selvisi myös, että vain pieni osa urheilutoimittajista on naisia. Esimerkiksi Urheilutoimittajien liiton jäsenistä vain kuusi prosenttia on naisia. Myös tämä vaikuttaa varmasti osaltaan nykyisellään vallitsevaan voimakkaaseen sukupuolijakaumaan uutisoitavassa urheilussa. (Nylund & Laakso & Ojajärvi 2006, 150.)

3.2 Objektiivisuuden unohdettu ohjenuora?

”Urheilutoimittajat eivät katso urheilua lähtökohtaisesti kriittisesti, sillä he ovat pahimman laadun penkkiurheilijoita ja urheiluhulluja. Pettymykset koetaan silti kipeästi, kuten kotikatsomossakin. Neutraali suhtautuminen voi ollakin urheilutoimittajalle vaikeaa ja suurten

pettymysten myötä kritiikin kovuus korostuu.” – Iltä-Sanomien urheilutoimituksen päällikkö Juha Niemi (Lehtomäki 2004).

Hyvää journalismia määrittävät toki muutkin seikat kuin uutiskriteerit. Tiedotusvälineet haluavat esiintyä usein objektiivisina tiedonvälittäjinä ja pyrkimys objektiivisuuteen onkin yksi tärkeimmistä journalistin ohjenuorista uutista tehtäessä. Kuluttajat odottavat, että uutiset esitetään heille puolueettomasti, ilman että jutussa näkyy sitä tehneen toimittajan mielihyvä asiasta.

Objektiivisuuden tavoittelun ongelmana on sen oma mahdottomuus. Yhtäkään uutista (käsittelee se mitä aihealuetta tahansa) ei voi tehdä täysin objektiivisesti, koska uutista toimittavalla toimittajalla on aina pohjalla oma kulttuurinen ja kokemuksellinen taustansa, jonka kautta hän peilaa asioita. Samalla tavalla jo viestintäväline aiheuttaa uutiselle eräänlaisen kehyksen, joka rajaa asioita (esimerkiksi vastakkaisia näkökulmia) uutisen ulkopuolelle. Tästä huolimatta pyrkimys objektiivisuuteen lasketaan edelleen perustellusti toimittajan hyveisiin.

Urheilujournalismin puolella objektiivisuuskin kääntyy osittain totutun vastaiseksi. Suurilta ylikansallisilta uutistoimistoilta toki voidaan odottaa tietynlaista objektiivisuutta tai puolueettomuutta myös urheilun osalta, mutta kansalliset tiedotusvälineet vetävät urheiluuutisoinnissaan usein selvästi kotiinpäin. Omien hyviä suorituksia ylistetään sumeilematta. ”Naapurin” suoritukset joutuvat puolestaan usein kokemaan jonkinasteista vähättelyä, suoranaista kritiikkiä. Samalla tavalla, jos omat kokevat vääryyttä tai menestyvät muuten heikosti, vieritetään syy helposti vastustajan suuntaan.

Urheilujournalismia ja urheilun uutisoimista voidaan tyylilajiltaan kuvailla perinteisen uutistoimittamisen ja toimittajan oman kommentoimisen välimaastoon sijoittuvaksi journalismiksi. Urheilu-uutinen paitsi kertoo urheilutapahtuman lopputuloksen, ottaa myös kantaa siihen johtaneisiin tapahtumiin. Nuo tapahtumat saatetaan kertoa eri tavoin ja välillä voimakkaankin kriittisesti. Käsittelytapa riippuu uutisen kertovan tiedotusvälineen kulttuurisesta suhteesta uutisessa esiintyviin osapuoliin.

Tutkimusta varten haastatteleman Kajaanin Hokin tiedottaja ja YLE Kainuun Radion reporteri Katja Oittinen myöntää seuraavansa Hokin jääkiekko-otteluita ”värilasiensa läpi”. Toimittajana hän pyrkii Hokkia käsittelevissä jutuissaan puolueettomuuteen, kuten kaikkien muidenkin aiheiden osalta. Lähtökohtana on kuitenkin paikallisen urheilujoukkueen tekemisistä kertominen. Tästä syytä objektiivisuus esimerkiksi Hokki-Kiekko-Vantaa -ottelussa ei tarkoita sitä, että hän haastattelisi molemmista joukkueista sekä valmentajat että kapteenit, sillä paikallisen urheilujoukkueen kommentit kiinnostavat paikallisradion kuuntelijoita enemmän. (Oittinen, 2011.)

Oittinen painottaakin, että urheilu-uutisointi on aina paikallisen tai kansallisen urheilijan tai joukkueen näkökulmasta tehtyä. Eli jutuissa on jo lähtökohtaisesti valittu puoli: aluetoimituksissa paikallinen ja valtakunnallisesti uutisoitaessa suomalainen. (Oittinen, 2011.)

Tähän tilanteeseen olen törmännyt itsekkin tehdessäni otteluraportteja jääkiekosta. Kirjoittaessani samasta ottelusta esimerkiksi verkkolehti Jatkoaikaan ja maakuntalehti Karjalaiseen, joudun tekemään kaksi erillistä juttua, koska ottelusta on kerrottava eri medioissa eri painotuksilla.

Tämän opinnäytetyön liitteet 1 ja 2 sekä 3 ja 4 ovat kahdesta jääkiekko-ottelusta kirjoittamiani otteluraportteja. Kaksi ensimmäistä juttua olen kirjoittanut Kajaanin Hokin ja Joensuu Jokipoikien välisestä ottelusta. Ensimmäisen jutuista olen kirjoittanut verkkolehti *Jatkoaikaan*, toisen taas sanomalehti *Karjalaiseen*. Liitteet 3 ja 4 olen kirjoittanut Hokin ja Vaasan Sportin välisestä ottelusta. Tästäkin ensimmäinen juttu on kirjoitettu *Jatkoaikaan*, jälkimmäinen puolestaan sanomalehti *Pohjalaiseen*.

Näistä esimerkkijutuista on nähtävissä, miten paljon toimittaja joutuu muuttamaan näkökulmaansa toimittaessaan sisältöä eri medioihin. Jatkoaikaan kirjoittaessani minun on otettava mahdollisimman puolueeton näkökanta otteluun ja kerrottava tasapuolisesti ja neutraalisti molempien joukkueiden otteista. Verkkolehden lukijat ovat tottuneet ottelutapahtumia terävästi analysoiviin otteluraportteihin ja molempien joukkueiden päävalmentajien ja ratkaisevassa roolissa olleiden pelaajien haastatteluihin.

Maakuntalehti ja lehden lukijat puolestaan odottavat otteluraportin kertovan nimenomaan heidän joukkueensa suorituksista, sekä oman joukkueen valmentajan ja pelaajien kommentista. Maakuntalehteen kirjoittaessani saan usein lehden urheilutoimitukselta ohjeistusta jutun näkökulmasta ja toiveita haastateltavista, kun taas Jatkoaikaan kirjoittaessani suunnitelen kaiken alusta pitäen itse.

Esimerkin jutuista on nähtävissä, että paikallismedioihin kirjoittaessani otteluraporttien sävy on ajoittain kriittisempi kuin Jatkoajassa. Tämä johtuu suurelta osin käsiteltyjen otteluiden lopputuloksista: molemmissa tapauksissa maakuntalehdenlehteen ”oma” joukkue hävisi pelin, jolloin joukkueen suorituksia on luonnollista tarkastella kritiikin kautta. Jos ottelut olisivat päättyneet näiden joukkueiden voittoihin, olisi juttujenkin sävy ollut positiivisempi.

Poikkeavista näkökulmista huolimatta samaa ottelua käsittelevien juttujen perusviesti on sama. Vaikka joudun maakuntalehtiin kirjoittaessani olemaan puolueellinen, jutuista on löydyttävä sama rehellinen näkökanta ottelun kulkuun, kuin valtakunnalliseen verkkolehden kirjoitettaessa.

Samankaltainen suuntaus on havaittavissa myös urheiluselostuksissa. Paikallisradion urheiluselostajan on jääkiekko-ottelua selostaessaan oltava ”oman” joukkueen puolella, koska paikallisradion kuuntelijat odottavat selostajalta kotiinpäin vetoa. Tällaisissa tapauksissa selostajan on huomioitava erityisen paljon omaa joukkuetta, eikä vastustajaa tarvitse juuriakaan näkyä tai kuulua selostuksissa. (Juntunen 2011.)

Paikallismedioissa urheilun, kuten ottelutapahtumien uutisointi voi siis olla melko voimakkaasti väritynyttä joko positiivissävytteiseen tai kriittiseen suuntaan. Valtakunnallisen median kynnys ottaa jonkin seudun paikallisjoukkue erityisen positiiviseen tai kriittiseen käsittelyyn on kuitenkin paljon suurempi.

Opinnäytetyötäni varten haastattelemani *Italehden* urheilutoimituksen esimies Vesa Parviainen mielestä urheilutoimittajan tulee pääsääntöisesti pyrkiä objektiivisuuteen. Silti Parviainenkin huomauttaa, että esimerkiksi paikallislehtien on katsottava maailmaa omalta kantiltaan. Paikallislehtien lukijat odottavat ainakin jossain määrin ”nurkkapatrioottisuut-

ta”, ja siksi jutut tehdään usein oman kylän joukkueen näkökulmasta. Sama koskee valtakunnallisia lehtiä esimerkiksi Suomi–Ruotsi-maaottelua uutisoitaessa. Puolueellisesti valittu näkökulma ei tästä huolimatta saa hämärtää totuutta eikä vaientaa kritiikkiä, jos sitä tarvitaan. (Parviainen, 2011.)

Myös urheiluselostaja Antero Mertaranta painottaa Petri Nevalaisen *Siinäpä Se!* -kirjassa kritiikin tarvetta. Mertarannan työ koostuu urheilutapahtumien sisällön ja tunnelmien välittämisestä katsojille ja kuulijoille. Väistämättä tämä johtaa ajoittain myös selostajan urheilijoihin kohdistamaan kritiikkiin silloin, kun hän näkee sille tarvetta. Vastaavasti selostaja voi kehua urheilijan suoritusta katsojille / kuulijoille, silloin kun siihen on aihetta. (Nevalainen 2005, 164–165.)

Tällainen toiminta vaatii journalistilta tiettyä rohkeutta, sillä hän joutuu analysoimaan urheilumaailman tapahtumia – olivat ne sitten kritiikin tai kehuja arvoisia – omalla nimellä.

Rohkeus kritiikkiin taas tulee intohimosta työhön, halusta tehdä se kuvia kumartelematta ja tarpeen tullen kehuja säästämättä. Ajoittaisesta voimakkaasta kritiikistä tai objektiivisuuden puutteesta huolimatta urheilujournalistin työn tavoitteet ovat samanlaiset perinteisen toimittajan työhön verrattuna. Tärkeintä on tuottaa kuluttajille tietoa urheilumaailman tapahtumista, ja olla luotettava tietolähde erityisesti urheilutulosten julkistamisen suhteen. Urheilutoimittajan työssä objektiivisen näkökannan hakeminen jokaiseen työsuoritukseen ei ole olennaista. Sen sijaan rehellisyyden toimittajan tulee aina pyrkiä.

3.3 Kritiikkiä ja selkääntaputuksia

Urheilutoimittajat perustelevat usein antamaansa kritiikkiä muutoksen tarpeella. Kritiikkiä on 2000-luvulla totuttu lukemaan ja kuulemaan erityisesti suurten arvokisojen jälkeen. Etenkin, jos suomalaisten menestys on ollut ennakoitua heikompaa. Tällöin kritiikki on ollut usein perusteltua, ja sillä pyritty aiheuttamaan muutosta huippu-urheilun nykytilaan. Pienemmässä mittakaavassa urheilutoimittajien kritiikki – etenkin iltapäivälehdissä – koh-

distuu liki viikoittain yksittäisiin urheilijoihin tai urheiluseuroihin. Tällöin kriittisellä tarkastelutavalla ei välttämättä pyritä suoranaisiin muutoksiin, vaan lehden myyntiin.

Esimerkki heikoin perustein tehdystä kriittisestä kirjoituksesta on jo johdannossa mainitsemani *Iltalehden* analyysi. Jutussa toimittaja Santtu Silvennoinen analysoi SM-liigajoukkue JYPin alkukautta. Liigan runkosarjaa oli pelattu jutun ilmestyessä neljännes ja JYP johti liigaa. *Iltalehden* analyysi rakentui viidestä osa-alueesta, joilla Silvennoinen näennäisesti perusteli, miksi JYP ei voi voittaa mestaruutta. (*Iltalehti* 2008).

Monen lukijan mielestä juttu oli kuitenkin monessa suhteessa aiheeton. Kaikki jutun perustelut olivat enemmän tai vähemmän huteralla pohjalla. Silvennoinen kritisoi jutussaan muun muassa JYPin pelaajamateriaalia. (*Iltalehti* 2008.) Kauden päätteeksi joukkueen maalivahdit Sinuhe Wallinheimo ja Pekka Tuokkola palkittiin kuitenkin pudotuspelien parhaimman pelaajan palkinnolla. Lisäksi JYPin Jarkko Immonen sijoittui runkosarjan piste-pörssissä toiseksi ja joukkueen riveistä löytyi neljä yli 15 maalia tehnyttä hyökkääjää. (SM-liiga 2009.)

Millaiset vaikutukset Silvennoisen tekemällä analyysillä sitten oli? JYP voitti SM-liigan runkosarjan ja kauden päätteeksi Suomen mestaruuden. Ainakaan lehtijuttu ei häirinnyt joukkueen keskittymistä. Se saattoi jopa luoda joukkueeseen taistelumieltä, halua näyttää lehtijutun olleen väärässä. *Iltalehden* verkkosivuilla käydyn keskustelun mukaan toimittajan asiantuntevuus joutui sitä vastoin voimakkaasti kyseenalaistetuksi. (*Iltalehden* keskustelufoorumi 2009.)

Toimittajan maine saattoi saada kolhun, mutta toisaalta puheenaihejutuilla itsensä elättävä iltapäivälehti myi jutun ansiosta varmasti paljon irtonumeroita. Totuudentavoittelu ei kyseisessä jutussa kuitenkaan onnistunut.

Tutkimustani varten haastattelema *Iltalehden* urheilutoimituksen esimies Vesa Parviainen muistuttaa, ettei mediakaan voi aina piiloutua sananvapauden tai ”muutostarpeiden” taakse kriittisesti kirjoittaessaan. Hän myöntää, etteivät kriittisesti kirjoitetut jutut ole aina tarpeek-

si hyvin perusteltuja. Joissain tapauksissa ne saattavat perustua puhtaasti ilkeilyyn. (Parviainen, 2011.)

Haastatteleman radiotoimittaja ja tiedottaja Katja Oittinen huomauttaa osuvasti, että iso osa urheilu-uutisoinnista on nykyään kommentti- ja mielipidepalstoilla. Näillä palstoilla toimittaja laittaa omat ajatuksensa ja arvionsa esille selvemmin kuin uutisartikkelissa. Kirjoitusten perusteella näyttää usein siltä, että asioiden pessimistinen tarkastelu on optimistisuutta helpompaa. Pessimistisyys verhotaan usein objektiivisuuteen, mutta todellisuudessa se ei ratkaise urheilu-uutisoinnin puolueettomuutta suuntaan tai toiseen. (Oittinen, 2011.)

Ehkä parhaiten toimittajan oma mielipide näkyy juuri edellä käydyn *Iltalehden* esimerkin kaltaisissa analyyseissa. Olen itse saanut omakohtaista kokemusta tähän kategoriaan sisältyvistä otteluennakoista ja joukkueanalyyseista kirjoittaessani verkkolehti *Jatko aikaan*. Liitteessä 5 käsitelen yhtä tällaista analyysia. Olen kirjoittanut kyseisen analyysin maaliskuussa 2011 yhteistyössä *Jatkoajan* toimittaja Hannu Viinikkalan kanssa.

Oma vastuualueeni analyyseissä oli arvioida ja ennakoida KalPan SM-liigajoukkueen lähtökohtia ennen Rauman Lukkoa vastaan pelattavaa puolivälieräsarjaa. Kuten todettua, valtakunnallisessa verkkolehdessä kirjoitusten on oltava ehdottoman puolueettomia. Esimerkin tapauksessa puolueettomuus oli haaste minulle toimittajana, koska tunnen suurta sympatiaa KalPaa kohtaan. Sympatiasuhteen vuoksi ajattelin jo juttua suunnitellessani, millaisena mainoksena valmis juttu tulee toimimaan KalPan joukkueelle ja millaisia reaktioita se herättää joukkueen sisällä.

Mielestäni onnistuin ennakkoanalyyseissäni listaamaan puolueettomasti KalPan heikkouksia ja vahvuuksia sekä kritisoimaan kehitystä vaativia osa-alueita. Toimittajana minun pitää toki muistaa, etten kirjoita juttua ensisijaisesti urheilijoille, vaan tavallisille kansalaisille ja jääkiekosta kiinnostuneille ihmisille, joista *Jatkoajan* lukijakunta koostuu. Olisi naiivia ajatella, että kirjoittamani analyysi kritiikkeineen aiheuttaisi KalPan pelityyliin muutosta pudotuspeleissä. Kirjoituksen tarkoituksena on pikemminkin kiinnittää tavallisen jääkiekon seuraajan huomio joukkueen heikkouksiin ja vahvuuksiin.

Voimakkaan kritiikin lisäksi myös positiivinen julkisuus herättää helposti keskustelua uutisoinnin puolueettomuudesta. Negatiivista julkisuutta pidetään sen sijaan jokseenkin automaattisesti objektiivisena. Puolueettomuuden perään kysellään yleensä positiivisen urheilu-uutisoinnin jäljiltä, mikä kertoo ehkä enemmän suomalaisesta yhteiskunnasta ylipäätään, kuin urheilu-uutisoinnista. (Oittinen, 2011.)

Positiivishenkinen kirjoittelu näyttää olevan hyväksytyintä arvokisojen yhteydessä. Ylenpalttiseen urheilijoiden hehkuttamiseen toimittajien ei silti pitäisi sortua, vaan journalistinen riippumattomuus tulisi säilyttää kansallisuudesta huolimatta ja juuri sen vuoksi. Esimerkkinä toimittajakunnan oikeaoppisesta työskentelystä voidaan nostaa Lahden MM-hiihtojen dopingkäryt vuonna 2001. Tuolloin kansallishurmoksesta siirryttiin faktojen selvitessä hyvin nopeasti purkamaan doping-vyyhtiä, jonka käsittely jatkuu edelleen. (Oittinen, 2011.)

4 URHEILUN JA MEDIAN SYMBIOOSI

”Mediaurheilun väheksyminen tänä päivänä merkitsisi samaa kuin kirkon roolin väheksyminen keskiajalla tai taiteen roolin väheksyminen renessanssissa; suuri osa yhteiskuntaa on mukana mediaurheilussa ja käytännössä mikään elämän osa-alue ei vältty siltä.”

– Michael R. Real (Wenner, 1998, 15.)

4.1 Media – sponsoreiden houkuttelija ja karkottaja

On kiistaton tosiasia, että urheilu ja media hyödyntävät toisiaan. Nykyisin puhutaan jopa mediaurheilusta, jolla viitataan tiedotusvälineiden välittämään urheiluun. Media ja urheilu ovat suoranaissessa symbioosissa, sillä molemmat tarvitsevat toisiaan. Ilman mediaa sponso-reiden mainokset (olivat ne sitten tarroja jääkiekkoilijan kypärässä tai vanerikylttejä pesä-pallokentällä) eivät näkyisi kovinkaan monille. (Parviainen 2011.)

Otetaan esimerkiksi nykyaikaiset olympialaiset, joista modernin urheiluliikkeen voidaan perustellusti sanoa alkaneen. Vuoden 1896 Ateenan kesäolympialaisissa vain muutama fir-ma toi kisaisännille tuloja omien tuotteidensa mainostamisen kautta. 1920 Antwerpenin ki-soissa olympialaisten virallinen ohjelma piti jo sisällään suuren sopimuksen yritysten mai-nostamisesta. Amsterdamin kisoissa vuonna 1928 Kansainvälinen Olympiakomitea (KOK) sai yhteistyökumppanikseen pitkäaikaisimman yhtäjaksoisen tukijansa, kun Coca Cola aloitti kisojen sponsoroinnin. Virvoitusjuomayhtiö on ollut olympialaisissa mukana joka kerta siitä lähtien. (International Olympic Committee 2008.)

Helsingin kisoissa vuonna 1952 käynnistyi ensimmäinen kansainvälinen mainosohjelma. Tuolloin yritykset yhdestätoista maasta avustivat kisoja palveluin ja elintarvikkein. Roo-massa 1960 laaja sponsoriohjelma sisälsi jo 46 yritystä, jotka jakoivat teknistä tukea ja tuot-teitaan. Vain neljä vuotta myöhemmin tukijoiden määrä kasvoi räjähdysmäisesti, kun 250 yritystä loi kauppasuhteet Tokion kisojen kanssa. (International Olympic Committee 2008.)

Yhteistyökumppaneiden määrä jatkoi valtavaa kasvuaan. Vuonna 1976 järjestetyissä Montréalin kesäolympialaisissa tukijoita oli mukana peräti 628. Pelkästään kotimainen sponsorointi tuotti kisajärjestäjille seitsemän miljoonaa yhdysvaltain dollaria. 1988 KOK loi ”The Olympic Partners” -maailmanlaajuisen sponsoriohjelman yhdessä Soulin ja Calgaryn kisajärjestäjien ja 159 kansallisen olympiakomitean kanssa. Ennen tätä alle kymmenen kansallista olympiakomiteaa oli saanut tuloja sponsoroinnista. Virallisiksi olympialaisten yhteistyökumppaneiksi saatiin aluksi yhdeksän tukijaa, mutta määrä kasvoi kahteentoista jo seuraavan neljän vuoden aikana. (International Olympic Committee 2008.)

Suurin syy olympialaisten sponsoritulojen lisääntymiseen on eittämättä ollut joukkoviestintä. Kun kisoja alettiin televisoida ympäri maailman, yhä useampi ihminen pääsi osaksi urheilumaailman yleisöä. Samalla mainoksille saatiin enemmän katselijoita. Jo pelkästään televisiointioikeudet kohosivat hinnoittelultaan raketin lailla 1900-luvun viimeisten vuosikymmenten aikana. Pian myös sponsorisopimukset urheilussa hipoivat rahakkuudessaan taivaita. Lillehammerin talvikisoissa vuonna 1994 lähetys- ja mainostulot tuottivat jo yli 500 miljoonaa yhdysvaltain dollaria. (International Olympic Committee 2008.)

Joukkoviestintävälineet siis tarjoavat mainostajille väylän saada sanomansa suuren yleisön nähtäville. Mainostajat taas tarjoavat urheilijoille ja urheiluseuroille sponsoritukea vastineeksi nimensä esillepanosta. Ilman mediaa mainostajien urheiluun antama sponsorituki olisi epäilemättä huomattavasti nykyistä pienempää.

Sponsoreita varten urheiluseurat ja jopa yksittäiset urheilijat joutuvat luomaan mediassa oman brändinsä. Brändin valinta viestii käyttäjälleen tärkeistä arvoista ja kertoo hänen erikoislaatuisuudestaan. Seuraa tai urheilijaa kannustetaan ja ammattimaisemmin sponsoroidaan, koska se / hän sopii brändinsä puolesta sponsorin / kannustajan identiteettiin tai jopa vahvistaa sitä. Medialla on kaikessa tässä suuri vaikutus. (Mustonen 2001, 17, 32, 37–38.)

Vaikka joukkoviestintävälineet toimivat sponsoreiden viestiväylinä, median tarjoama huomio voi kääntyä myös negatiiviseksi. Median negatiivinen suhtautuminen ja esimerkiksi lehdistön kielteinen kirjoittelu urheilujoukkueesta heijastuu helposti myös yhteistyökumppaneiden puolelle. Toisaalta pidempiaikainen positiivinen julkisuuskierte mediassa näkyy

myös yritysmaailmassa, jolloin sponsoreilta tulee positiivista palautetta seuralle. (Kapanen 2011.)

Sponsoritulojen lisäksi mediajulkisuudella on vaikutuksia myös muualle urheilumaailmaan. Tutkimustani varten haastatteleman jääkiekkjoukkue KalPan toimitusjohtaja Sami Kapanen mukaan ainakin Kuopiossa median negatiivinen suhtautuminen KalPaan heijastuu jopa melko nopeasti yleisön reaktioihin ja yleisömääriin. Tällä puolestaan on luonnollisesti suora vaikutus urheiluseuran talouteen. (Kapanen 2011.)

Toisaalta median vaikutus yleisömääriin voi olla yhtä hyvin myös positiivinen. Lisäksi media synnyttää urheilukentille sankareita, joita yleisö tulee katsomaan. (Kapanen 2011.)

4.2 Symbioosisuhde urheilijan näkökulmasta

Mitä muuta hyötyä urheilijat ja urheiluseurat sitten saavat median kiinnostuksesta? Mediahuomio tarkoittaa näkyvyyttä. Dramaattiset ja näyttävät urheilulajit pysyvät elinvoimaisina, koska ne kiinnostavat mediaa. Mitä laajempi näkyvyys lajilla on, sitä enemmän se kerää paitsi edellä mainittuja sponsoreita, myös harrastajia.

Poliittisen sosialisointitutkimuksesta nousseen agenda setting -mallin mukaan media ei välttämättä kerro miten ajatella, vaan mitä ajatella. Media valikoi aiheet, jotka ovat tärkeitä ja joihin yleisön huomio halutaan suunnata (Kunelius 2004, 142–143). Samalla tavalla media valikoi aiheita myös urheilusta uutisoitaessa. Samat aiheet ja lajit saavat näkyvyyttä vuodesta toiseen sekä lehdissä että sähköisissä viestimissä. Tästä syystä esimerkiksi Suomessa paljon näkyvyyttä saava jääkiekko kerää ison osan urheiluun virtaavasta sponsorirahasta. Pienemmät lajit jäävät menestyksestä huolimatta helposti marginaalilajeiksi, kuten on käynyt jääpallolle (vuonna 2004 voitettua maailmanmestaruudesta huolimatta).

Kirjoitin kesällä 2010 sanomalehti *Lapin Kansaan* jutun frisbeegolfista (liite 6). Juttu on hyvä esimerkki median kyvystä tuoda pienempiä lajeja suuren yleisön tietoisuuteen. Juttu on alusta loppuun saakka itse ideoimani. Tavoitteenani oli toimittaa juttu, joka tekee fris-

beegolfia tutuksi lajiin perehtymättömille lukijoille. Juttua varten haastattelin kahta kokenutta rovaniemeläistä frisbeegolfin harrastajaa. Kirjoitin juttuni paikallissävyyteisesti ja lajin parhaita puolia kuvaillen. Jutun yhteyteen kirjoitettu faktalaatikko kertoo ytimekkäästi lajin perussäännöt sekä missä päin Lappia lajia voi harrastaa. Esimerkin kaltainen perehdyttävä ja osittain paikallisuuteenkin kytketty juttu voi houkutella lajin pariin lisää harrastajia ja ainakin antaa lajille lisää huomiota ympäröivässä yhteiskunnassa. Tällainen median antama julkisuus auttaa pieniä lajeja kehittymään ja pidemmällä aikavälillä nousemaan marginaalilajien seasta suosittumpien urheiluharrastusten joukkoon.

Toinen samana kesänä *Lapin Kansaan* kirjoittamani juttu (liite 7) toimii niin ikään esimerkkinä median pienelle lajille antamasta huomiosta. Juttu käsittelee tukkimiesten Suomen mestaruuskisoja, joten osaltaan se kuvastaa hyvin myös mediaurheilun lajien monimuotoisuutta. Juttu on kuitenkin erilainen kuin frisbeegolfia käsittelevä artikkeli. Kun frisbeegolfia käsitellessäni kerroin kasvavasta tulevaisuuden urheilusta, on tukkimies -jutun näkökulma menneisyyden urheilussa, joka on tätä nykyä jo hiipumassa. Juttu toimii kuitenkin esimerkkinä median antamasta julkisuudesta ja tavasta, jolla media pystyy kiinnittämään ihmisten huomion uusiin asioihin.

Esimerkin jutussani hain nimenomaan positiivista näkökulmaa harrastajiaan menettäneeseen lajiin. Kerron lyhyesti lajin historiasta ja nykytilasta kahden haastateltavan kautta. Haastateltaviksi valitsin tuoreen Suomen mestarin sekä kisojen kokeneimman osanottajan, koska mielestäni he olivat paras vaihtoehto toimimaan harvinaisen urheilulajin puhemiehinä. Yksistään kirjoittamani juttu tuskin pelastaa lajia harrastajakadolta, mutta se voi herättää ihmisissä ja urheiluseuroissa kiinnostusta lajia kohtaan.

Urheilujournalismi ei ikävä kyllä kiinnitä kuluttajien huomiota ainoastaan urheilumaailman epäkohtiin, vaan myös lisää niitä.

Urheilu-uutisten kriteerejä pohtiessani mainitsin naisten jäävän miehiä vähemmälle huomiolle urheilua uutisoitaessa. Mediatutkija Gaye Tuchman nimittää ilmiötä naisten symboliseksi hävittämiseksi Gaye Tuchmanin, Arlene Kaplan Danielsin ja James Benetin kirjassa *Heart and home – Images of women in mass media* (Benet & Daniels & Tuchman 1978, 3–

38). Tällaisella symbolisella hävittämisellä saattaa olla yllättävänkin voimakkaita vaikutuksia. Ensinnäkin se luo yleisölle varsin kapea-alaisen ja jopa puutteellisen kuvan naisten urheilusta. Käytäntö viestittää myös naisurheilijoille itselleen, etteivät heidän suorituksensa ja uhraamisensa ole yhtä arvokkaita kuin miesten. Se puolestaan voi vähentää naisten urheilumotivaatiota. Isommassa mittakaavassa naisten urheilun marginalisointi voi johtaa osittain siihen, että tytöillä on poikia vähemmän ”sankareita” – aikuisen malleja, joihin samais-
tua. (Halmesvirta & Roiko-Jokela 1998, 27.)

Toisaalta myös suurella mediahuomiolla voi urheilijan kannalta olla negatiivisia vaikutuksia. Urheilijat mielletään tätä nykyä samanlaisiksi julkisuuden henkilöiksi kuin poliitikot ja elokuvatähdet. Media ei tyydy hehkuttamaan ja kritisoimaan ainoastaan heidän urheilusuu-
rituksiaan, vaan pureutuu yhä useammin myös yksityiselämään. Mitä korkeammassa yhteiskunnallisessa asemassa henkilö on, sitä julkisempaa on hänen yksityiselämänsä. Kansalaisilla on oikeus tietää jotakin pääministerin perhe-elämästä, mutta huomaamaton kansanedustaja saa olla rauhassa. Sama pätee urheilussa: suurten tähtien tekemiset kiinnostavat, rivipelaajien eivät niinkään. (Parviainen 2011.)

Tiettyyn rajaan asti huippu-urheilijoiden yksityiselämä on julkista – ovathan he nuorisonkin esikuvia. Periaatteessa jokainen urheilija päättää pitkälti itse, paljonko yksityiselämänsä haluaa avata. Esimerkiksi Iltalehdessä urheilijan perheestä ei tehdä juurikaan ehdoin tahdoin juttua, jos urheilija itse ei tuo perhettään julkisuuteen. Oma lukunsa on Jere Karalahden tapaiset tähdet, joiden rikosjutut kuuluvat julkisuuteen. Syy on selvä: huippu-urheilijat ovat etenkin lasten ja nuorten esikuvia, joten kansalla on oikeus tietää heistä totuus. (Parviainen 2011.)

Toisaalta tutkimustani varten haastattelemani Sami Kapanen kertoi, ettei hän periaatteesta kommentoi omaa perhe-elämäänsä. Hän pitää valitettavana, ettei hänen periaatepäätöstään kunnioiteta, vaan perheen yksityisasioiden kaivellaan ajoittain muiden henkilöiden kommenttien kautta. Tosin tällöin asialla eivät yleensä ole urheilutoimittajat, vaan skandaalilehtien kirjoittajat. (Kapanen 2011.)

12 kautta Pohjois-Amerikan jääkiekkoliiga NHL:ssä pelanneen Sami Kapasen mukaan median urheilijoihin kohdistama hehkutus ja kritiikki on viety Yhdysvalloissa ja Kanadassa ääri rajoilleen. Ammattilaiskiekkoilijan elämä julkisuudessa on todella raadollista. Hyvinä hetkinä media nostaa tähtipelaajat liki puolijumalan asemaan. Heikkoina aikoina pelaaja saatetaan puolestaan lyödä maanrakoon voimakkain sanakääntein. (Kapanen 2011.)

Sami Kapanen tietää omasta kokemuksestaan, miten suuri vaikutus medialla on jääkiekkoilijan elämään. Ainakin Pohjois-Amerikassa urheilija saattaa hypätä hehkutuksen mukana liian korkealle, jolloin vaikutukset esimerkiksi jääkiekkoilijan peliesityksiin saattavat lopulta olla negatiivisia. Huonoimmilla hetkillä pelaaja saattaa olla painettu median puolesta niin maanrakoon, ettei pelaaminen tahdo luonnistua millään. (Kapanen 2011.)

Kapanen kertoo, ettei Suomessakaan juuri lue itseään käsitteleviä urheilujuttuja. Hän painottaa, että urheilijan on itse pystyttävä analysoimaan omaa toimintaansa ilman, että lukee pelivireestään lehdistä. Toisaalta Kapanen ei halua myöskään kieltää kriittistä kirjoittelua. Hän muistuttaa, ettei esimerkiksi jääkiekon SM-liigassa pelaava joukkue voi elää ilman julkisuutta. Julkisuuteen kuuluu ajoittain myös kritiikki, ja sitä huippu-urheilijan ja urheiluseurojen on pystyttävä käsittelemään. (Kapanen 2011.)

Vaikkei pelaaja itse lukisikaan lehdistön kirjoittamia juttuja, joukkuetta ja sen pelaajia koskevat kärjistetyimmät jutut nousevat usein koko joukkueen tietoisuuteen. Kapasen mukaan ainakin jääkiekossa radikaalit jutut kuullaan viimeistään pukukopissa. Esimerkiksi reilusti ylitseampuvat hehkutusjutut yksittäisestä pelaajasta tai koko joukkueen maanrakoon lyövät kriittiset jutut tulevat pukukoppikeskusteluun usein vitseinä, huumorin kautta. Kapanen uskookin, että pelaajien on helpompi käsitellä itseään ja joukkuetta koskevia radikaaleja juttuja koko joukkueen kesken huumorin avulla. (Kapanen 2011.)

Kapasen mielestä lehdistön ajoittain äärimmäisyyksiin menevä kirjoittelu on johtanut siihen, ettei median välittämä kuva urheilijoista ole enää täysin totuudenmukainen. Esimerkiksi Kapasesta itsestään rakennettu kuva on miehen omien sanojen mukaan parhaimmillaan todella kiilloteltu ja urheilulliset suoritukset on median toimesta nostettu taivaisiin asti.

Vastapainona huonoimmilla hetkillä lehdistö vähättelee kaikkea mahdollista pelillisistä taidoista lähtien. (Kapanen 2011.)

Kapanen ymmärtää, että media hakee yleensä radikaaleja juttuja. Mitä enemmän urheilijaa hehkutetaan tai lytätään, sitä enemmän se lukijoita kiinnostaa. Tosielämässä esimerkiksi jääkiekkoilijan todella hyvän ja todella huonon päivän ero on paljon pienempi kuin mitä media antaa ymmärtää. (Kapanen 2011.)

Joukkoviestintä on kovaa kilpailua lukijoista, katselijoista ja kuuliijoista. Kilpailu on kiristynyt niin tiukaksi, että jotkut toimittajat ovat valmiita miltei mihin vain saadakseen näyttäviä uutisia ja sensaatiomaisia juttuja. Osa toimittajista onkin syyllistynyt suoranaisiin väärennettyihin raportteihin ja keksittyihin uutisiin. Usein niissä haastatellut henkilöt ovat olleet täysin keksittyjä ja juttujen tarkoitus on ollut lähinnä herättää sympatioita ja suuria tunteita. (Ramonet 2001, 85–90.)

Urheilunkaan puolella vähäisin faktoin tehdyiltä jutuilta ei ole vältytty. Vuonna 1998 *Suomen Tietotoimiston* toimittaja Johanna Aatsalo-Sallinen väitti uutisessaan, että hiihtäjä Jari Räsänen on syyllistynyt varastetun kasvuhormonin ostamiseen ja käyttämiseen. Kävi ilmi, että Aatsalo-Sallinen oli tekaissut jutun ”vastoin parempaa tietoa”, eikä minkäänlaisia todisteita Räsäsen dopingin käytöstä löytynyt (MTV3 1999). Urheilijan kannalta tilanne on äärimmäisen kiusallinen: maine on periaatteessa puhdistettu, mutta epäilyksen varjo ei katoa koskaan.

Räsäsen kohdalla vaikuttaa lisäksi siltä, että iso osa suomalaisista uskoo edelleenkin hänen käyttäneen dopingia. Lopulta tapaus johti urheilijan kannalta ikävimpään päätökseen, eli uran lopetukseen, joka ainakin osittain johtui kyseisestä ”uutisesta”. Sittemmin Räsäsen ja muutaman muun entisen suomalaishiihtäjän doping-epäilyt on nostettu uudelleen esille ja asiaa tutkitaan edelleen.

Media elää uutisista. Joskus toimittajan harkintakyky pettää, ja silloin uutinen saattaa syntyä ilman lähdekritiikkiä. Tällaisen uutisen seuraukset ovat usein vakavia, etenkin jos uutinen käsittelee dopingia. Voidaankin kysyä, missä on toimittajan moraalit, kun hän lähtee

leikkimään toisen ihmisen urheilu-uralla ja samalla uran jälkeisillä työelämän mahdollisuuksilla. Mainittua esimerkkiä ei tietenkään voida käyttää yleistämään kaikkien urheilutoimittajien toimintatapoja, mutta on silti ilmiselvää, että kilpailu alalla on alkanut käymään liian kovaksi.

Mitä tilanteelle sitten pitäisi tehdä? Doping on urheilussa niin meukas aihe, että jo pelkää kiellettyjen aineiden käyttämisen epäilystä kannattaa tehdä juttu. Urheilutoimittajilla on käsissään kaksiteräinen miekka: toisaalta on tärkeää, että vilppiä käyttävät urheilijat saadaan teoistaan vastuuseen, toisaalta viattomatkin urheilijat saattavat joutua kärsimään perättömistä jutuista. Silloin tehdään hallaa sekä urheilijalle että omalle ammattikunnalle.

Sensaatihakuisten juttujen etsimisen lisäksi totuutta vääristelevien juttujen tekemisen syyksi on esitetty usein kiirettä. Nyky-yhteiskunnassa olemme tottuneet todella nopeaan tiedonsaantiin: uutinen pitää olla luettavissa, katseltavissa ja kuunneltavissa mahdollisimman nopeasti. Osa toimittajista saattaakin kiireen keskellä jättää faktojen tarkistamisen kokonaan väliin, jottei kukaan toinen ennätä julkaista juttua ennen häntä. (Ramonet 2001, 101–102.)

Tilanne epäreilu, mutta urheilija ei voi tehdä tilanteelle paljoa. Urheilu ja media kun hyödyttävät toinen toisiaan. Ilman median tiedottamista ja tiedottamisen luomaa yleisöä, ei olisi huippu-urheiluakaan, ainakaan nyky muodossaan.

4.3 Symbioosisuhde median näkökulmasta

Median ja urheilumaailman välistä symbioosia voidaan nimittää myös viha – rakkaus - suhteeksi. Median roolina myös urheilussa on paljastaa vääryyksiä ja toimia epäkohtien esille tuojana. Toisinaan myös kritiikki on tarpeen asioiden kehittämiseksi oikeaan suuntaan. Tätä kautta media tietenkin myös hyötyy urheilusta, sillä urheilu tarjoaa erinomaisia jutunaiheita eli myyvää sisältöä – ja toisinaan myös suoranaisia lööppiotsikoita.

Media elää urheilun tarjoamalla supertähdillä ja antisankareilla. Ylenpalttinen hehkutus tai urheilijan lokaaminen ovat myyvää sisältöä. Median hehkutuksella voi olla urheilijalle suoritusta parantava vaikutus, jos tämä nauttii menestyksen tuomista isoista otsikoista ja julkisuudesta ylipäättään. Toisaalta vaikutus voi olla negatiivinen, jos urheilija inhoaa julkisuutta. (Oittinen 2011.) Tuorein esimerkki tästä on mäkihyppääjä Harri Olli, joka ainakin osittain vieritti päätöksensä urheilu-uransa lopettamisesta median aiheuttamien paineiden syyksi (Parviainen 2011).

Urheilujoukkueet väittävät joskus jopa melko suorasanaisesti menestymahdollisuuksien heikkenevän median luomien paineiden takia. Näin väitti muun muassa Suomen jääkiekkomaajoukkueen päävalmentaja Jukka Jalonen vuoden 2010 maailmanmestaruuskisoissa. Yleisesti ottaen julkisuus kuitenkin kuuluu huippu-urheilijoiden toimenkuvaan, ja kritiikin kestäminen pitäisi olla osa heidän ammattitaitoaan. Tiedotusvälineet eivät voi ottaa vastuuta joukkueen tai yksittäisen urheilijan urheilu-suorituksista. (Parviainen 2011.)

Urheilija on silti inhimillinen ihminen, johon pessimistiset arvioit ja negatiiviset arvostelut tekevät vaikutuksen. Vaikutustavat ovat kuitenkin yksilöllisiä. Joku urheilija tai joukkue saattaa menettää mielenkiintonsa työntekoon, koska tiedotusvälineet kirjoittavat hyvää, toinen repii siitä lisää näyttöhaluja ja haluaa mennä aallonharjalla edelleenkin. Joku puolestaan menettää keskittymiskykynsä negatiivisista uutisista, joissa puidaan urheilijan tai joukkueen epäonnistumista, velttoa suoritusta tai selvitetään taustoja esimerkiksi joukkueen huonoille suorituksille. (Oittinen 2011.)

Kriittinen palaute ei ole pelkästään yksisuuntaista, sillä myös urheilijat ja valmentajat ovat kriittisiä toimittajia kohtaan. Viime vuosien tunnetuin esimerkki tästä lienee pituushyppääjä Tommi Evilän kriittinen tyyli *Yleisradion* suorassa televisiohaastattelussa vuoden 2009 yleisurheilun maailmanmestaruuskisoissa (YLE 2009). Valmentajista erityisesti Juhani Tamminen on useaan otteeseen peräänkuuluttanut urheilutoimittajien ammattitaitoa (esimerkiksi *Ilta-Sanomat* 2009).

Urheilujournalistit saavat palautteensa urheilun toimihenkilöiltä tai urheilijoilta itseltään, mutta usein myös tavallisilta kansalaisilta, joita varten jutut on tehty. Palautteen määrä

näyttää riippuvan paljolti julkaisuvälineestä. Esimerkiksi *Iltalehden* Vesa Parviaisen mukaan urheilutoimittajat saavat palautetta yllättävän harvoin. Kun palautetta tulee, se on usein kritiikkiä toimittajaa kohtaan (Parviainen 2011). Urheiluselostaja Antero Mertaranta kertoo Petri Nevalaisen *Siinäpä se!* -kirjassa puolestaan saavansa palautetta jopa yksittäisiltä ihmisiltä kaduilla kulkiessaan. Palautteen muoto on monipuolisempaa ja kritiikin lisäksi Mertaranta saa työstään usein kehuja. (Nevalainen, 164.)

Mielestäni juuri näissä palautteissa mitataan urheilutoimittajan taito. Kuten urheilijoiden, myös toimittajien on osattava elää saamansa palautteen kanssa. Heidän on osattava arvioida, onko saatu palaute ollut perusteltua. Tämän arvioinnin jälkeen hyvä toimittaja joko jatkaa hyväksi havaitulla tavalla tai ottaa virheistään opiksi. Tärkeintä on olla työssään rehellinen, vaikkei se aina esimerkiksi lehtijutun kohdetta miellyttäisikään.

4.4 Media ja urheilu toistensa muokkaajina

Paitsi että media ja urheilu hyödyntävät (ja joskus häiritsevät) toisiaan, ne myös muokkaavat toinen toistaan. Mediaa kiinnostavat urheilulajit joutuvat muokkaamaan olemustaan vuosi toisensa jälkeen joukkoviestintävälineitä suosivampaan suuntaan.

Nykyään ei ole enää ollenkaan tavatonta, että urheilukilpailun aikataulu määräytyy kisan televisioivan yhtiön toiveiden mukaan. Yhdysvalloissa amerikkalaisen jalkapallon vuoden 1967 loppuottelu jopa aloitettiin uudestaan, kun katsojat eivät nähneet aloituspotkua samaan aikaan tulleiden televisiomainosten vuoksi. Amerikkalaisen jalkapallon puoliaikakin on tätä nykyä lyhennetty 20 minuutista 15 minuuttiin, jotta ottelutapahtuma kokonaisuudessaan mahtuisi paremmin kahden ja puolen tunnin ohjelmapaikalle. (Duncan 2004, 363–365.)

Pekingin olympialaisissa yhdysvaltalaiset televisioyhtiöt puolestaan saivat tahtonsa läpi halutessaan uinnin loppukilpailut järjestettäväksi aamulla Pekingin aikaa. Näin ratkaisukilpailut nähtiin suorana lähetyksenä parhaaseen katseluaikaan Yhdysvalloissa.

Yhdysvalloissa baseballin pääsarja muutti perjantain – vähiten televisiokatsojia keränneen illan – matkustuspäiväksi, jolloin otteluita ei pelata lainkaan, olivat joukkueet sitten maantieteellisesti miten lähellä tahansa toisiaan. Baseballin pääsarja on myös siirtänyt kaikki World Series -sarjaan kuuluvat pelinsä myöhäisiltaan, jotta ne sopisivat paremmin television aikatauluihin (Duncan 2004, 364). Suomessa jalkapallon Veikkausliigan otteluita aikataulutettiin kaudella 2010 aiempaa myöhäisemmiksi samasta syystä.

Paitsi että televisio on vaikuttanut kisatapahtumien aikatauluihin, on se muuttanut myös joidenkin lajien sääntöjä.

Esimerkiksi pohjoismaisten hiihtolajien arvokisoissa hiihdettävät matkat kisataan usein yhteislähtönä, koska tällöin tapahtumia on helpompi seurata televisiosta. Hiihtoon on lisätty myös kokonaan uusia, paremmin televisioon soveltuvia kilpailumuotoja. Ehkä parhaana esimerkkinä tästä toimii hiihdon takaa-ajokilpailu, joka muutettiin vielä 2000-luvun alussa uudeksi lajiksi, yhdistelmähiihdoksi. Yhdistelmähiihdossa koko kilpailu pystyttiin viemään läpi yhdellä kertaa. Tarkoituksena oli jälleen saada aikaan hyvää tv-viihdettä ja siten nostaa hiihdon profiilia televisiourheiluna. (Halmesvirta & Roiko-Jokela 1998, 45–52.)

Jääkiekon SM-liigassa puolestaan otteluiden sisälle on lisätty niin sanottuja teknisiä aikaliisiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jokainen ottelu keskeytetään kaksi kertaa kunkin erän aikana, puoleksi minuutiksi kerrallaan, jotta televisio- ja radiokanavat voisivat täyttää tauon mainoksillaan.

Joukkoviestinnän ehdoilla tehdyt muutokset eivät useimpien mielestä ole olleet kovinkaan onnistuneita. Yhteislähtökilpailujen sanotaan muuttavan hiihdon ”kyräilyksi”, jossa voittaja ratkotaan matkasta riippumatta viimeisten satojen metrien loppukirissä. Yhdistelmähiihtoa on puolestaan kuvattu keinotekoiseksi urheilumuodoksi, jossa lopputulos riippuu hiihtotaidon lisäksi myös suksien vaihdon onnistumisesta.

Jääkiekko-otteluiden mainoskatkot puolestaan antavat pelaajille tilaisuuden vetää henkeä, mutta ne usein myös katkaisevat pelissä vallinneen hyvän intensiteettitasen. Jalkapallo-otteluiden siirtäminen television parhaaseen katseluaikaan oli varmasti onnistunut veto otte-

luita näyttävän *URHOtv:n* kannalta, mutta suomalainen jalkapallo oli lopulta kärsijän roolissa. Kello 20:30 alkaneiden iltatotteluiden katsottiin olevat epäedullisia etenkin lapsiperheille, ja useat liigapaikkakunnat kärsivätkin kesällä 2010 suoranaisestä yleisökadosta (Huippu-urheilun faktapankki 2010).

Media ja etenkin televisio on vaikuttanut valtavasti myös huippu-urheilijoiden taloudelliseen hyvinvointiin. 1960- ja 1970-luvuilla Yhdysvalloissa valtavasti laajentunut television ja urheilun välinen suhde kasvatti nopeasti urheilutapahtumien televisiointioikeuksien hintaa. TV-yhtiöt joutuivat pian maksamaan jopa satoja miljoonia dollareita urheilujärjestöille oikeuksista urheilutapahtumien televisiointiin. Tämä taas johti erityisesti joukkueurheilijoiden palkkojen hurjaan nousuun ja huippu-urheilun ammattimaistumiseen. (Duncan 2004, 363–365.)

Ammattilaisurheilun saadessa yhä suurempia summia televisiointisopimuksista, urheilujoukkueen omistaminen ei ollut enää vain kallis harrastus, vaan pikemminkin erinomainen sijoituskohde.

TV-sopimukset ovat tuoneet rahan mukana myös epätasapainoa urheiluseurojen voimasuhteisiin. Esimerkiksi Yhdysvalloissa baseballin pääsarjassa pelaava New York Yankees saa tekemästään televisiointisopimuksesta ylivertaiset tulot muihin joukkueisiin nähden (näin koska alueelliset televisioyhtiöt tekevät sopimukset suoraan alueensa joukkueen kanssa, ja New York on muihin baseball-paikkakuntiin nähden huomattavan suuri talousalue). Näin ollen Yankees pystyy käyttämään enemmän rahaa niin sanottuihin vapaisiin agentteihin, eli vapaana oleviin pelaajiin, kuin muut seurat. (Duncan 2004, 345–346.)

Huippu-urheiluseurat ovatkin nykyisin varsin riippuvaisia televisiointisopimuksista koituvista tuloista. Ilman niitä monen joukkueen taloudellinen rakenne romahtaisi.

Televisiointisopimusten hinnat Yhdysvalloissa ovat nousseet rajusti sitten 1960-luvun. Vuosikymmenen alussa televisiointisopimukset olivat joitakin satoja tuhansia dollareita. Vuosituhannen loppuun mennessä pelkästään amerikkalaisen jalkapallon pääsarjan kahdek-

san vuotta kattava televisiointisopimus oli arvoltaan noin 18 miljardia yhdysvaltain dollaria. (Duncan 2004, 363–365.)

Kriittisimpien mielipiteiden mukaan urheiluorganisaatiot tekevät nykyisellään jopa liikaa myönnytyksiä median ja etunenässä televisioyhtiöiden ehdoilla. Urheilumaailma on kuitenkin ollut varsin suostuvainen mitä erilaisimpiin myönnytyksiin, eikä varmasti vähiten median tuomien taloudellisten tukien vuoksi. (Duncan 2004, 363–365.)

Yksi hyvä esimerkki tästä löytyy Kansainvälisen olympiakomitean (KOK) historiasta. Vaikka televisioyhtiöillä on oma sanansa sanottavana muun muassa olympialaisten aikatauluissa, on televisio koitunut tietyllä tavalla olympialaisten pelastukseksi. KOK oli vielä 1970-luvun alussa talousvaikeuksissa, joista se selvisi muun muassa rahakkaiden televisiointisopimusten ansiosta. Onkin päivänselvää, ettei olympialaisia järjestettäisi nykyisenlaisessa mittakaavassa ilman mediaalta tullutta huomiota ja rahoitusta. (Halmesvirta & Roiko-Jokela 1998, 50.)

Media siis muokkaa urheilua monin eri tavoin, mutta myös urheilulla on vaikutuksia median kehittymiseen. Urheilu muodostaa nykyään jo niin suuren osan median myynnistä, että joukkoviestintävälineiden on jopa pakko seurata urheilumaailman tapahtumia. Urheilun suosion seurauksena median kentille on syntynyt kokonaan urheiluun keskittyviä julkaisuja.

Suomessa tällaisia julkaisuja ovat printtimedian puolella esimerkiksi *Urheilulehti* ja *IS Veikkaaja*. Televisiossa urheilun tarjonta tulee ehkä parhaiten esille. *Canal +*, *Viasat* ja *Eurosport* ovat lähettäneet jo vuosikaudet urheilua suomalaisiin koteihin. Viime aikoina kokonaan urheiluun keskittyvistä suomalaisista kanavista ovat kanavakartalle tulleet *URHOtv* ja *4Pro*. Myös *MTV3 MAX* on tehnyt itseään tunnetuksi pääasiassa urheilulähetystensä kautta.

Urheilulähetysten lisäksi näillä kanavilla on toinenkin yhteinen tekijä. Ne ovat kaikki maksullisia kanavia. Urheilua voidaankin pitää yhtenä tärkeimpänä syynä maksutelevision

esiinmarssille. Se näyttää olevan myös tulevaisuuden suunta, sillä yhä useammat urheilupahtumat ovat siirtymässä maksullisille kanaville.

5 POHDINTA

Olen opinnäytetyössäni käsitellyt urheilun ja urheilujournalismin välistä vuorovaikutussuhdetta. Työn alussa tutustuin myös urheilujournalismin historiaan ja kehittymiseen.

Vaikka media ja urheilijat hyödyntävät toinen toistaan, on niiden välisessä vuorovaikutussuhteessa vielä monin paikoin kehitettävää. Opinnäytetyötäni varten haastatteleman *Ilta-lehden* urheilutoimituksen esimies Vesa Parviaisen mukaan kehityksen paikat ovat pääasiassa yksittäisissä asioissa, ei niinkään suurissa kokonaisuuksissa. Hänen mielestään esimerkiksi urheilijat voisivat olla paremmin median tavoitettavissa. Median puolelta hän toivoo perusteettoman kritiikin eli puhtaasti ilkeilyyn perustuvan kirjoittelun häviämistä. (Parviainen 2011.)

Urheilijoiden näkökulmasta asioita tarkasteleva jääkiekkoilija Sami Kapanen puolestaan toivoi tutkimushaastattelussani, että media lähtisi rakentamaan juttujaan positiivisuudesta. Kuten Kapanen huomauttaa, media ruotii asioita melko yleisesti kielteisestä näkökulmasta. Urheilijan, urheiluseuran ja lajin kannalta olisi kuitenkin parempi, jos media löytäisi negatiivisiinkin ajanjaksoihin positiivisen näkökulman. (Kapanen 2011.)

Juttujen positiivinen yleisilme antaisi urheilijoille mahdollisuuden keskittyä paremmin omaan tekemiseensä. Samalla se loisi uskoa sponsoreihin ja lajia seuraavaan yleisöön.

Median ja urheilijoiden välisten vuorovaikutussuhteiden kehittäminen lähtee liikkeelle yhteistyön tiivistämisestä. Jos urheilijat ja urheiluseurat olisivat avoimempia mediaa kohtaan, tiedotusvälineiden olisi helpompi uutisoida urheilua myös positiiviselta kannalta. Samalla tavalla median pitäisi pystyä osoittamaan urheilijoille olevansa avoimen luottamuksen arvoisia. Se tarkoittaa muun muassa Vesa Parviaisen mainitsemia, vain ilkeilyyn perustuvien juttujen lopettamista.

Tutkimustani varten haastatteleman urheiluselostaja Mikko Juntunen painottaa, että journalistin ja urheilijan välisillä suhteilla on erittäin suuri merkitys urheilutoimittajan työssä. Hän itse on ollut pitkään mukana KalPan toiminnassa, vaikka ei urheiluseuran organisaati-

oon kuulukaan. Läheiset suhteet ovat vaikuttaneet siihen, että Juntunen saa paljon seuraa koskevia sisäpiirin tietoja, joista hänelle on hyötyä omassa työssään. Juntunen kuitenkin huomauttaa, ettei hän vuoda joukkueesta saamiaan salaisia tietoja suoraan julkisuuteen, jotta hyvät suhteet seuraan säilyisivät vastaisuudessakin. (Juntunen 2011.)

Urheilijoiden ja toimittajien välisten suhteiden kehittämässä erityisen tärkeä osa-alue onkin nimenomaan luottamussuhteen kehittäminen. Urheilijan / urheiluseuran on koettava, että suhde toimittajaan on luotettava. Samalla toimittajan on osoitettava olevansa luottamuksen arvoinen. Vain tätä kautta voidaan päästä avoimeen tiedotussuhteeseen, josta molemmat osapuolet voivat hyötyä.

Sattumaa tai ei, mutta noin kuukausi Sami Kapasesta tekemäni haastattelun jälkeen *Savon Sanomat* ja KalPa julistivat näyttävästi yhteistyösuhteensa tiivistämistä. Yhteistyön tarkoituksena on KalPan puolelta kehittää seuran tiedottamista avoimempaan suuntaan ja päästää media aiempaa syvemmälle urheiluseuran elämään. Vastalahjana KalPa saa tulevaisuudessa epäilemättä entistä enemmän näkyvyyttä *Savon Sanomissa*, mikä puolestaan johtanee sponsoreiden ja yleisön mielenkiinnon kasvuun. (Savon Sanomat 2011.)

Kapanen kertoo *Savon Sanomien* haastattelussa, että SM-liigan ja kaikkien liigaseurojen kannattaisi pohtia mediayhteistyötä huomattavasti nykyistä monipuolisemmin. Kuten Kapanenkin *Savon Sanomien* haastattelussa sanoo, jääkiekossa on tähän asti luotettu lähinnä lajin luontaiseen näkyvyyteen ja sen herättämään mielenkiintoon. Nyky-yhteiskunnassa, jossa tietotekniikka on tuonut urheilijat entistä lähemmäs yleisöä, avoimuus on kuitenkin paras tie kehitykseen. (Savon Sanomat 2011.)

Savon Sanomissa lauantaina 12. helmikuuta 2011 julkaistussa lehtijutussa paljastettiin jo konkreettisia esimerkkejä median ja jääkiekkoseurojen yhteistyön kehitysmahdollisuuksista. KalPan puolelta on esimerkiksi pohdittu mahdollisuutta avata joukkueen pukukopin ovet lehdistölle otteluiden jälkeen. *Savon Sanomat* puolestaan kertoo panostavansa ainakin otteluennakoiden tekemiseen. Lehti aikoo hyödyntää tulevaisuudessa entistä enemmän myös Internetiä ja liikkuvaa kuvaa KalPasta uutisoidessaan. (Savon Sanomat 2011.)

Savon Sanomien ja kuopiolaisten urheiluseurojen yhteistyö oli jo ennen edellä mainittua uutista eräänlainen malliesimerkki median ja urheilun symbioosista. *Savon Sanomilla* on erityinen sopimus Kuopion Palloseuran ja KalPan kanssa. Sopimuksen mukaan KuPS ja KalPa kertovat tiedotettavista asioistaan (esimerkiksi uusista pelaajasopimuksista) ensimmäisenä *Savon Sanomille*.

Näin *Savon Sanomat* saa maakunnan mittakaavassa kovan luokan uutiset yleensä päivää ennen varsinaisen tiedotustilaisuuden järjestämistä. Vastapalveluksena KuPS ja KalPa saavat mainostaa omia ottelutapahtumiaan ilmaiseksi lehden sivuilla. Lisäksi tapana on ollut, että *Savon Sanomat* tekee ottelupäivän lehteen jutun KalPasta tai KuPSsta (riippuen kumpi pelaa) tai jostain joukkueen pelaajasta. Juttu on toiminut eräänlaisena otteluennakkona ja siten myös mainoksena illan ottelulle. (Juntunen 2011.)

Yhteistyö on hedelmällistä ja molemmat osapuolet epäilemättä kokevat sen hyödylliseksi. Tilanne on kuitenkin johtanut siihen, että *Savon Sanomilla* on kuopiolaisessa urheilujournalismissa eräänlainen monopoliasema muihin paikallisviestimiin (lähinnä radiokanavat *Iskelmä Oikea Asema* ja *YLE Radio Savo*) nähden. Tämä taas on johtanut siihen, etteivät muut paikallismediat ole enää yhtä kiinnostuneita KalPasta ja KuPSsta kuin ennen. *Savon Sanomille* asetelma on mitä otollisin, mutta urheiluseuroille olisi varmasti tärkeää saada uutisensa esille myös radiossa. (Juntunen 2011.)

Opinnäytetyötä tehdessäni olen havainnut kuinka urheilujournalismi on vuosien mittaan kehittynyt yhä aggressiivisempaan suuntaan. Objektiivisuus on jäänyt lähes kokonaan pois urheilutoimittajan hyveistä, eikä se urheilujournalismiin ole koskaan olennaisesti kuulunutkaan. Tästä huolimatta työn tavoitteet ovat pysytelleet hyvin lähellä perinteistä toimittajan työtä: urheilujournalistin tärkein tehtävä on kertoa kuluttajille, mitä urheilumaailmassa tapahtuu.

Urheilun ja urheilujournalismin välinen symbioosi on molemmille osapuolille elintärkeä: urheilijat ja urheilutapahtumat luovat tiedotusvälineille uutisia, joita välittämällä tiedotusvälineet luovat urheiluväelle maksavaa yleisöä. Tämä ”yhteistyön rinki” pitää molemmat osapuolet mukana toiminnassa.

Opinnäytetyötä tehdessäni olen myös huomannut kuinka laajasti urheilu ja siitä uutisoiminen lopulta vaikuttavat yhteiskuntaamme. Urheilu käsitteenä kuulostaa kevyeltä ja viihteelliseltä aiheelta, ja sitä se ilman muuta onkin. Mutta sen meille antamat merkitykset voivat olla uskomattoman syvällisiä: lähes kaikkialla maailmassa urheilu on suuria tunteita herättävä keskustelun aihe. Se voi vaikuttaa positiivisesti tai negatiivisesti kokonaisen kansan mielentilaan.

Kuten mainittua, esimerkiksi vuoden 1995 jääkiekon maailmanmestaruuden vaikutusta suomalaiseen mentaliteettiin ei pidä vähätellä. Mestaruuden positiivista vaikutusta lisäsi nimenomaan urheilutoimittajien kisojen ympärille luoma hehkutus. Samalla tavalla hiihdon doping-tapausten surumielinen uutisointi tuntui saavan koko kansan lähestulkoon hautajais-tunnelmiin.

Miltä tulevaisuus sitten näyttää? Urheilumaailma tuntuu ottavan joukkoviestintää yhä suuremmissa määrin myös omaksi tehtäväkseen. Urheiluseurat ovat levittäytyneet 2000-luvulla näyttävästi Internetiin. Seurat lisäävät sivuilleen muun muassa pelaajien ja valmentajien kirjoittamia blogeja, maalikoosteita otteluista sekä tunnelmia joukkueen pukukopista.

Viestinnän ottaminen yhä vahvemmin urheiluorganisaatioiden omiin käsiin on mielestäni hyvä askel kohti avoimempaa tiedotuskulttuuria. Urheiluseuran pelikenttien ulkopuolinen toiminta ei ole enää salatiedettä, josta yleisölle ei kerrota.

Urheilumaailman lähestyessä mediaa urheiluseurat ovat myös entistä tietoisempia omasta julkisuuskuvastaan ja sen merkityksestä. Tämä on johtanut siihen, että yhä useampi urheilujoukkue Suomessakin antaa pelaajilleen mediakoulutusta. Tarkoituksena on valmentaa urheilijoita kohtaamaan mediaa. Periaatteessa pelaajille siis kerrotaan, mistä asioista ja millä tavalla medialle voi puhua. (Kapanen 2011.)

Median eteen valmistautuminen on tietyllä tavalla positiivinen vaihtoehto, mutta se aiheuttaa myös ongelmia. Urheilu on täynnä mitä erilaisimpia persoonia. Jos heidät koulitaan samaan muottiin, heidän ulosannistaan ja haastatteluistaan saattaa hävitä se särmä, joka tekee

heistä mielenkiintoisia. Tämä on jo nähtävissä esimerkiksi joissain nuorissa jääkiekkoilijoissa, jotka vastailevat toimittajien kysymyksiin lähinnä siten kuin joukkueen johto haluaa, eivätkä niinkään omalla suullaan ja omin ajatuksin.

Urheilun ja median yhteistyön tiivistyessä urheilujournalismin pariin tulee yhä enemmän entisiä urheilijoita. Osa heistä jatkaa urheilijauran jälkeen urheilutoimittajina, mutta vielä useampi television ja radion kommentaattoreina. Tällainen suuntaus tuo median piiriin entistä enemmän asiantuntevuutta suoraan urheilijoilta. Asialla saattaa olla myös kääntöpuolensa, sillä urheilijan voi olla hankala tarttua omaan lajiinsa kriittisellä otteella, vaikka sille olisi tarvetta. Pitkällä aikavälillä kritiikin puute voi johtaa pysähtyneeseen tilaan, jossa laji ja sitä seuraava journalismi eivät enää kehity.

Kaikesta huolimatta urheilujournalismi tuntuu olevan Suomessa osaavissa käsissä. Silti miina huolestuttavat yhä lisääntyvät kiire ja kova kilpailu, jotka väistämättä vaikuttavat urheilu-uutisten laatuun ja luotettavuuteen. Siksi sekä urheilijoilta että tavallisilta kuluttajilta vaaditaan entistä kriittisempää medialukutaitoa urheilujournalismia kohtaan.

LÄHTEET

Aineistolähteet

Juntunen, Mikko 2011, urheiluselostaja, URHOtv / Iskelmä Oikea Asema, Kuopio. Haastattelu, 22.2.2011.

Kapanen, Sami 2011, jääkiekkoilija/toimitusjohtaja, KalPa, Kuopio. Haastattelu, 19.1.2011.

Oittinen, Katja 2011, tiedottaja/toimittaja, Kajaanin Hokki / YLE Kainuu, Kajaani. Haastattelut, 23.12.2010 ja 31.1.2011.

Parviainen, Vesa 2011, urheilutoimituksen esimies, Iltalehti, Helsinki. Haastattelut, 11.1.2011 ja 1.2.2011.

Teorialähteet

Airaksinen, Tiina & Vilkka, Hanna 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Benet, James & Kaplan Daniels, Arlene & Tuchman, Gaye 1978, *Hearth and home – Images of women in mass media*, Oxford University Press, New York.

Blundell, Nigel & Mackay, Duncan 1999, *The History of the Olympics*, Parkgate Books, Lontoo.

Duncan, Joyce D. 2004, *Sport in American Culture: From Ali to X-Games*, ABC Clío, Santa Barbara.

Galtung, Johan & Ruge Mari 1965, The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers; Journal of Peace Research.

Halmesvirta, Anssi & Roiko-Jokela, Heikki 1998, Urheilu, historia ja julkisuus: Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja, Atena, Jyväskylä.

Hietala, Veijo 2007. Media ja suuret tunteet – Johdatusta 2000-luvun uusromantiikkaan. BTJ Finland, Helsinki.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 1995, Teemahaastattelu. Yliopistopaino, Helsinki.

Huttunen, Jouni & Juntunen, Mikael 2009, Kilpisydämellä: 80 vuotta täyttä tunnetta, Offsetpaino L. Tuovinen Ky, Kuopio.

Ignacio, Ramonet, 2001. Median tyrannia. WSOY, Helsinki.

Kantola, Anu & Moring, Inka & Väliverronen, Esa 1998, Media-analyysi: Tekstistä tulkitaan, Tammer-Paino, Tampere.

Kunelius, Risto 2004. Viestinnän vallassa: johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. WSOY, Helsinki.

Lyytinen, Jaakko 2006. Kun pöllö sai siivet: MTV:n uutisten historia. Tammi, Helsinki.

Mustonen, Anu 2001. Mediapsykologia. WSOY, Helsinki.

Mäntylä, Jorma 2004, Journalistin etiikka, Gaudeamus, Helsinki.

Nevalainen, Petri 2005, Siinäpä se! Antero Mertarannan kanssa urheilun kulisseissa, Gummerus, Jyväskylä.

Nylund, Mats & Laakso, Seppo & Ojajärvi, Sanna 2006, Urheilu, maine ja raha: tutkimuksia vuoden 2005 yleisurheilun MM-kisoista, Gaudeamus, Helsinki.

Partanen, Mikko & Lamberg, Kalle 2003. Urheilutoimittajien kootut sattumukset. LIKE, Helsinki.

Saari, Heikki 2007, Isku tajuntaan! Eli Suomen iltapäivälehdistön lyhyt historia, WS Bookwell, Juva.

Sana, Elina 1995, Tieto-opista mediapeliin – journalismin tutkimuksen näkökulmia, WSOY, Helsinki.

Salokangas, Raimo 1996, Aikansa oloinen – Yleisradion historia 1949–1996, WSOY, Helsinki.

Uimonen, Risto 2009, Median mahti, WSOY, Helsinki.

Wenner, Lawrence A. 1998. Mediasport, Routledge, Lontoo.

Wiio, Juhani 2007, Television viisi vuosikymmentä, SKS, Helsinki.

Muut lähteet

Finnpanel 2010, TV-mittaritutkimuksen tuloksia.

<<http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/top/2010/yle2.html>>

Heinonen, Harri 2004, Urheilun yleisöt ja fanit elämysyhteiskunnassa: käsitteellisiä pelivälineitä. Luettu ja tulostettu 23.2.2011.

<http://www.lts.fi/filearc/191_s96-100_Heinonen.pdf>

Hollywood Reporter 2011, 10 Most Watched TV-shows ever. Luettu ja tulostettu 15.2.2011.

<<http://www.hollywoodreporter.com/blogs/live-feed/10-watched-tv-shows-97180>>

Huippu-urheilun faktapankki 2010, Jääkiekon SM-liigalla selvästi suurimmat yleisömäärät miesten palloilusarjoissa. Luettu ja tulostettu 10.3.2011.

<<http://www.kihu.fi/faktapankki/faktaalueet/tulostus.php?id=124&otsikko=Tapahtumat>>

Iltalehden keskustelufoorumi 2009.

<<http://portti.iltalehti.fi/keskustelu/showthread.php?t=77251>>

Iltasanomat 2009, Juhani-passio – Aurinkokuninkaan kauden katkera päätös.

<<http://www.iltasanomat.fi/videot/Juhani-passio%20-%20Aurinkokuninkaan%20kauden%20katkera%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s/vid-1288334584603.html>>

International Olympic Committee 2008, Olympic marketing fact file. Luettu ja tulostettu 18.2.2011.

<http://www.olympic.org/Documents/marketing_fact_file_en.pdf>

Jatkoaika 2011.

<<http://www.jatkoaika.com>>

Lehtomäki, Paula 2004, IS Niemi: Urheilutoimittajat ovat pahimman laadun urheiluhulluja. Luettu ja tulostettu 2.2.2011.

<http://www.slu.fi/lum/13_04/mediauutiset/is_niemi_urheilutoimittajat_ovat/>

MTV3 1999, STT:n doping-jutun oikeudenkäynti alkoi. Luettu ja tulostettu 1.2.2011.

<<http://www.mtv3.fi/uutiset/arkisto/9905/990524/9905240112.html>>

Palmén, Anna 2005, Urheilu-uutisten historiallista hurmiota. Luettu ja tulostettu 24.2.2011.

<http://tkub015.diak.fi/vanha/juttu_juttu=6657>

Silvennoinen, Santtu 2008. Unohtakaa mestaruus! Iltalehti 28.10.2008, urheilu 5.

SM-liiga 2009.

<<http://www.sm-liiga.fi/tilastot.html?s=08-09&b=rs>>

Turunen, Tomi T. 2011, Ovet auki medialle. Savon Sanomat 12.2.2011, 22.

YLE 2009, Evilä pahoittelee eilisiä uhkailujaan.

<http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2009/08/evila_pahoittelee_eilisia_uhkailujaan_943693.html>

Hokki - Jokipojat 5-3

Hokki rokotti Jokipoikien virheistä

Kajaanin Hokki otti arvokkaat kolme pistettä, kun se kukisti keskiviikkona kotonaan Joensuun Jokipojat maalein 5-3 (2-1, 3-2, 0-0).

Ottelu oli loppulukemia tasaisempi, mutta Hokin vakuuttava viimeistely ja toisaalta Jokipoikien huolimaton puolustuspelaaminen kallistivat voiton kotijoukkueelle.

Erityisiä vaikeuksia joensuulaisvierailta oli kiekkojen siivoamisessa oman maalin edustalta. Ongelmista huolimatta Jokipojat aloitti maalinteon ensimmäisen erän puolivälissä.

Juuso Akkanen syötti kiekon maalin edustalla odottaneelle **Ville Silvastille**, joka sai sohittua kumilaatan puolustajien ja Hokin maalia vartioineen **Juha Järvenpään** suojusten ohi verkon perukoille.

Isäntäjoukkue rokotti ärjypaitoja vain muutamaa minuuttia myöhemmin. **Ville Eskelisen** istuessa rangaistusta Hokki sai ylivoimamyllänsä toimimaan. **Antti Härmä** sai torjuttua muutaman vaarallisen laukauksen, kunnes irtokiekkoon päässyt **Aki Kangasmäki** onnistui tökkäämään limpun pelaajasuman seasta joensuulaisten maaliin.

Hokki osui toistamiseen erän viimeisillä minuuteilla. Juuri täysilukuseksi tullut Jokipojat unohti kiekkoa kärkkyneen **Pietari Kolhosen** vapaaksi maalin edustalle. Härmä torjui jälleen ensimmäisen laukauksen, mutta Kolhonen onnistui nostamaan toisen vedon rystypuolelta ohi voimattoman joensuulaisvahdin.

Hokki tyhjensi Jokipoikien renkaat

Jokipojat pääsi tasoittamaan toisen erän alkuminuuteilla **Henri Kiviojan** tällätessä kiekon väellä ja voimalla Juha Järvenpään suojusten kautta maaliin.

– Suunniteltu ylivoimahaku ja sitten vähän onnekas pomppu päädyistä. Sitten vaan silmät kiinni ja sinne päin. Huomasin vasta vaihtoaition kohdalla, että se meni maaliin, Kivioja kommentoi osumaansa.

Henri Kiviojan 2-2 -tasoitus ei riittänyt keskiviikkona Jokipojille.

© Joonas-Pekka Hirvonen - <http://jphirvonen.net/>

Punamustien ilo jäi lopulta minuutin mittaiseksi Hokin **Jarkko Heikkisen** laukoessa isännät uudemman kerran johtoon tarkalla siniviivavedolla.

Jordan Fox toi Jokipojat uudestaan peliin mukaan kahden miehen ylivoimalla tekemällä osumalla. Maali jälkeen vierasjoukkue nukahti jälleen ja Hokki siirtyi **Jere Laaksosen** maalilla johtoon vain puolitoista minuuttia tasoituksen jälkeen.

– Pakki-maalivahti –kommunikaation puutteella aiheutettiin ne maalit. Siinä kaveri otti aika hyvin ilmat pois meidän renkaista, Jokipoikien päävalmentaja **Jukka Varmanen**, kommentoi nopeasti tulleita takaiskumaaleja.

Eksoottista tuomaritoimintaa

Ottelun viimeinen maali syntyi toisen erän päätteeksi, kun Rauman Lukosta lainalle tullut **Nico Aaltonen** iski isäntien viidennen osuman.

Kauden kolmannen ottelunsa kajaanilaisten riveissä pelannut Aaltonen on päässyt linnapaitojen peliryhtiin hyvin mukaan.

– Ensimmäinen peli ja ensimmäiset treenit olivat vaikeita. Alla oli pari kuukautta huilia ja sitten heti hyväjalkaiseen joukkueeseen. Joutuu pistämään aika paljon peliin, että pysyy perässä, Aaltonen tunnusti.

Jukka Varmanen myönsi ottelun päätyttyä joukkueensa kiekonhallinnan pettäneen, muttei ollut tyytyväinen tuomareidenkaan työskentelyyn.

– Siisti peli, mutta ihan huima määrä jäähyjä. Mielenkiintoisia tuomioita, kaikella kunnioituksella. Tätä tappiota en pistä tuomareiden piikkiin, mutta kyllä tämä hyvin eksoottista toimintaa oli.

Järvenpää jälleen vireessä

Hokin päävalmentaja **Sami Karppinen** ei peitelty ottelun jälkeen tyytyväisyyttään pelaajiaan kohtaan.

– Aamulla puhuttiin sitoutumisesta ja joukkuehengestä, ja herrat osoittivat sitä nyt kiitettävästi. Laittoivat kroppaa liikoon, taistelivat ja pelasivat kurinalaisesti.

Erityisiä kehuja sai jälleen hienon pelin pelannut Ässät-laina Juha Järvenpää, joka on päässyt Hokin paidassa oivaan torjuntavireeseen.

– Olen tehnyt paljon hommia koko alkukauden. Vaikka Porissa ei tullut peliaikaa, jaksoin treenata hyvin. Täällä jätkät ottivat hyvin vastaan ja sain päälle heti hyvän fiiliksen, Järvenpää pohti torjuntavarmuuden syitä.

Molemmat joukkueet pelaavat seuraavat ottelunsa Lempäälän Kisaa vastaan. Hokki kohtaa LeKin Lempäälässä jo perjantaina. Jokipojat ottaa LeKistä mittaa puolestaan lauantaina Joensuussa.

Jukka-Pekka Räsänen (jukka-pekka.rasanen@jatkoaika.com) 27.10.2010

Jordan Fox murjoi Jokipoikien kolmannen maalin. Iloon yhtyvät punapaitaisista vieraista Roberts Jekimovs ja Ville Eskelinen.

Hokki tyhjensi Jokipoikien renkaat tylästi

Vierasjoukkueen oman maalin eteen jäi Kajaanissa liikaa tilaa.

JÄÄKIEKKO

HOKKI-JOKIPOJAT 5-3

KAJAANI

Jukka-Pekka Räsänen

Jokipojat joutui palaamaan Kainuun matkaltaan tyhjin käsin, kun se hävisi keskiviikon kierroksella kauden heikosti aloitaneelle Kajaanin Hokille maalein 5-3 (2-1, 3-2, 0-0).

Ottelu vietiin läpi tasaisissa merkeissä. Jokipoikien pelissä oli kuitenkin nähtävissä samat ongelmat, jotka ovat vainonneet joukkuetta viime otteluissa.

Vaikka ärjypaidat pyörittivät kiekkoa näyttävästi hyökkäyspäädyssä, oli puolustuspeleissä suuria ongelmia.

-Viisi maalia omiin ei tydytty millään lailla. Kolmella maalilla pitäisi vieraista piste saada, se on selvää, Jokipoikien päävalmentaja Jukka Varmanen pohti.

Hallinta hukassa

Etenkin kiekkojen siivoaminen oman maalin edustalta aiheutti vaikeuksia, ja se koituikin joensuulaisten kohtaloksi keski- viikkona.

- Meidän kiekonhallinta petti tänään. Tuli jäähyjä ja kiekonmenetyksiä, Varmanen jatkoi.

Jokipojat aloitti maalinteon Ville Silvastin osumalla ensimmäisen erän puolivälissä, muttei saanut juhliä kauaa.

Isäntäjoukkue rokotti ärjypaitoja vain muutamaa minuuttia myöhemmin Aki Kangasmäen ylivoimamaalilla.

Erän viimeisillä minuuteilla Jokipojat sai lisää kylmää vettä niskaansa, kun joensuulaisjoukkue unohti kiekkoa kärkkyneen

Pietari Kolhosen vapaaksi maalina edustalle.

Antti Härmä torjui ensimmäisen laukauksen, mutta Kolhonen onnistui nostamaan toisen vedon rystypuolelta maalin perukoille.

Toisessa erässä Henri Kivioja ja Jordan Fox toivat Jokipojat kahteen otteeseen tasoihin, mutta kummankin maalin jälkeen isännät siirtyivät johtoon jo seuraavassa vaihdossa.

-Pakkien ja maalivahdin kommunikaation puutteella aiheutettiin ne maalit. Siinä kavერი otti aika hyvin ilmat pois meidän renkaista, Jukka Varmanen myönsi ottelun jälkeen.

Tappioputki

Jokipoikien puolustuspelellä heikko liike johti isäntäjoukkueen pitkiin hyökkäyksiin, jotka entisestään väsyttivät punamustien pakistoa. Jo pelkkä kiekon haltuun saaminen näytti olevan tuskallisen vaikeaa omassa puolustuspuolella pelattaessa.

Hokki karkasi toisen erän päätteeksi jo kahden maalin johtoon Nico Aaltosen viimeisteleman osuman turvin.

Aaltosen maali jäi myös ottelun viimeiseksi, sillä kolmannessa erässä Jokipojat ei kovasta yrityksestä huolimatta onnistunut kaventamaan.

Häviön myötä joensuulaisten tappioputki on kasvanut kolmen ottelun mittaiseksi. 2-2 -tasotuksen tehnyt Henri Kivioja ei ole tilanteesta huolissaan.

-Oikeaan suuntaan ollaan koko ajan menossa, alkaa niitä voittojakia kohtaa tulemaan. Ei tässä sarjassa ole sellaista joukkuetta, jolle ei tappioputkia tulisi.

Järvenpää torjui voiton Hokille

Kajaanin Hokki vei perjantaina niukan voiton Vaasan Sportista, kun se kukisti vierailijansa Kajaanissa jatkoajan jälkeen maalein 2-1.

Pelin kaksi ensimmäistä erää oli varsin tasaista taistelua ja maalipaikkoja siunautui rutkasti molempiin päätyihin. Sport oli saada otteluun unelma-alun, mutta vaasalaisten paras veto kimmahti yläputkesta muikkuverkkoihin.

Jos vaasalaiset eivät onnistuneet, osoitti Hokki ylivoimapelinsä toimivuuden. Vieraiden **Tuomas Immonen** otti kaksiminuuttisen koukkaamisesta ja vain hetkeä myöhemmin kainuulaiset tuulettivat avausmaalia.

Aki Kangasmäki oli unohtunut vapaaksi Sport-maalin edustalle, ja miehellä oli helppo työ laukoa kiekko ohi voimattoman **Aaro Peltosen**.

Tasaista vääntöä

Sport oli saada kylmää vettä niskaansa vain muutaman minuutin myöhemmin, kun isäntäjoukkue järjesti vaasalaisten maalille mylläkän. Kajaanilaiset iskivät kiekon häkkiin, mutta Sportin onneksi maali oli ennättänyt siirtyä pois paikoiltaan.

Sport oli erän loppupuolella vähällä saada halvan tasoitusmaalin, kun Hokki-puolustus sähläsi omassa päädyssä. **Robin Bergman** tarjoili oivan syötön **Juuso Mörskylle**, joka sivalsi avopaikasta ohi puolityhjään maalin.

Peli sai uuden juonen kolmannessa erässä, kun Sport löysi luistimiinsa isomman vaihteen. Hokki puolusti kuitenkin uhrautuvasti ja **Juha Järvenpää** oli maalillaan viimeisenä lukkona, torjuen kaiken mahdollisen.

Juha Järvenpää oli maalillaan liki ohittamaton.

© Antti Roms - <http://www.romsi.net>

Sportin maalilla Aaro Peltonen oli puolestaan munata oikein kunnolla lahjoittamalla kiekon suoraan kajaanilaisille. Linnapaikat pääsivät laukomaan peräti kolme kertaa perätysten, mutta kuin ihmeen kaupalla vaasalaisten maali varjeltui takaiskuilta.

Yritys palkitaan

Sportin raju yritys palkittiin aivan erän viimeisillä minuuteilla. Kotijoukkueen **Panu Poutanen** komennettiin jäähylle väkivaltaisuudesta, eikä Sport jättänyt ylivoimaa käyttämättä. **Kristian Tuohilampi** pääsi tälläämään kiekon reppuun monen miehen takaa, kun peliä oli jäljellä enää pari minuuttia.

– Se oli hyvän painostuksen tulos. Saatiin pidettyä hyvin paine päädyssä ja **Tommi Taimelle** tuli kiekko viivaan. Se antoi sen hyvin mulle. Vedin maalia kohti ja kun oli hyvin maskia, se sattui sinne menemään, Tuohilampi kertasi maaliaan.

Pelin erikoisin ja ratkaisevin episodi nähtiin jatkoajalla. Sportin Aaro Peltonen sai maalillaan sekavasta tilanteesta jäähyä pelin viivytttämisestä.

– Veskari kuulemma heitti maskin pois ja siitä se jäähy tuli. Kun on riittävän kauan bisneksessä, kuulee kaikkia uusiakin juttuja, Sportin päävalmentaja **Antti Törmänen** kommentoi jäähyä sarkastiseen tyyliinsä.

Hokki ei jäänyt ihmettelemään yllättäen auennutta tilaisuutta. Sportin alivoima jäi seisoville jaloille, jolloin Hokin **Juha Virtaselle** avautui loistopaikka. Virtanen laukoi kotijoukkueen vastustamattomaan jatkoaikavoittoon näyttävän kuvion päätteeksi.

– Tasaista vääntöä pari erää. Saimme viimeisessä erässä koneet hyvin käyntiin ja saatiin hyvä rentous siihen. Se oli täysin meidän erä. Tasoitusmaali olisi kaivattu ja aikaisemmin, että oltaisiin päästy ratkaisemaan, Antti Törmänen harmitteli pelin päättyttyä.

Sportin maalit hukassa

Sportin viime ottelut ovat olleet varsin tiukkoja ja joukkueella on ollut paljon parannettavaa viimeistelyssä.

– Maalinteko lähtee aina pelaajan henkilökohtaisesta halusta tehdä maali. Meillä pitäisi olla ripaus enemmän nopeutta maalintekotilanteissa, Törmänen pohti.

Hokin päävalmentaja **Sami Karppinen** myhäili tyytyväisyyttään ottelun ratkettua.

– Oikein tyytyväinen olen herrojen esitykseen. Ainut mikä henkilökohtaisesti harmitti, että laukausten määrä jäi pieneksi. Meni vähän kulmassa pelaamiseksi. Kehuja tuli kuitenkin mallikkaasta puolustuspelaamisesta.

– Jokainen näki varmasti, miten hyvin pelaajat heittäytyivät kiekkojen eteen. Annettiin taklauksia ja oltiin mielestäni hyvinkin sotilaallisia, Karppinen jatkoi.

Hokin kapteeni **Jarkko Heikkinen** uskoi tämän viikon voittojen tuovan Hokille uutta energiaa vaikean syksyn jälkeen.

– Totta kai, voitostahan tässä pelataan. Ero on kuin yöllä ja päivällä, väsykään ei tunnu silloin niin pahalta. Onnistumiset luovat itseluottamusta, että uskalletaan pitää kiekkoa ja syöttää vähän ahtaampaankin paikkaan.

Hokki pelaa seuraavan ottelunsa jo lauantaina, kun se matkaa Savonlinnaan SaPKon vieraaksi.

Sportin urakka jatkuu puolestaan sunnuntaina kotiottelulla alle 20-vuotiaiden maajoukkuetta vastaan.

Jukka-Pekka Räsänen (jukka-pekka.rasanen@jatkoaika.com) 22.10.2010

Sport hakkasi päätään Kajaanin muuriin

**HOKKI-SPORT 2-1 JA
(1-0, 0-0, 0-1, 1-0)**

JUKKA-PEKKA RÄSÄNEN

KAJAANI Vaasan Sport joutui poistumaan perjantai-iltana Kajaanista allapäin, vaikka joukkue saikin kasvatettua pistesaalistaan yhdellä pisteellä jääkiekon mestiksissä. Hokille kärsitty jatkoaikatappio maistui kuitenkin katkeralta lukuisien hukattujen maalipaikkojen jälkeen.

Maalinteko on ollut Sportille viime otteluissa valitettavan vaikeaa. Hokki puolestaan osoitti jo avauserässä olevansa vaarallinen etenkin ylivoimalla.

Loukkaantumisen jälkeen kokoonpanoon palanneen Tuomas Immosen erän puolivälissä ottama koukkaamisjäähy kostautui heti alkuunsa, kun isäntien Aki Kangasmäki jäi vapaaksi Sport-maalin edustalle. Kangasmäki ei avopaikasta erehtynyt, vaan tuikkasi kiekon ohi voimattoman Aaro Peltonen.

Ensimmäinen erä kiteytti Sportin viime otteluissa ilmenneet ongelmat. Vaikka joukkue pelaa näennäisesti hyvin, joutuvat vaasalaiset tekemään valtavan määrän töitä maaliin eteen. Kotkapaidat taistelevat tiensä parhaille maalipaikoille väellä ja voimalla, mutta

kun viimeistely ontuu, ei tulostakaan synny.

– Maalinteko lähtee aina pelaajan henkilökohtaisesta halusta tehdä maali. Meillä pitäisi olla ripaus enemmän nopeutta maalintekotilanteissa, Sportin päävalmentaja **Antti Törmänen** pohti.

– Pitäisi uskaltaa laukoa huomommistakin paikoista ja mennä irtokiekoille. Räkämaalejaikin olisi kiva saada, mutta se on monen asian summa, Törmänen jatkoi.

Toisessa erässä maaleja ei nähty, vaikka vaasalaisia ei edelleenkään voinut syyttää yrityksen puutteesta. Maalipaikkoja syntyi liukuhihnalta, mutta laukaukset kilpistyivät yksi toisensa perään Hokin maalia vartioineen Juha Järvenpään rintapanssariin.

Kolmannessa erässä Sport iski lisää virtaa moottoriin. Se voitti maalille asti menneet laukaukset 14-1, mutta maalintekoa tuska näkyi katsomon peräriiveille asti.

Sport sai tilaisuutensa aivan erän viimeisillä minuuteilla, kun kotijoukkueen Panu Poutanen passitettiin jäähyllä väkivaltaisuudesta. Sport ei jättänyt ylivoimaa käyttämättä. **Kristian Tuohilampi** tälläsi kiekon reppuun monen miehen takaa, kun peliä oli jäljellä enää pari minuuttia.

Hokki testasi Sport-vahiti Aaro Peltonen patjojen kestävyyttä harvakseltaan, sillä torjuntaja Peltonelle kertyi vain 11 kappaletta. KUVA: TEIJO MÄÄTTÄNEN

– Paikkoja on ja mennään hyvin maalille. Kaikki peruselementit ovat kunnossa, mutta välillä pomppi huonosti. Uskon kuitenkin ketsuppipulloteoriaan: kun pari kiekkoa menee, sinne menee sitten kaikki, Tuohilampi mietti maalintekoa vaikeutta.

Peli ratkesi jatkoajalla, kun

Aaro Peltonen sai maalillaan jään. Peltonen menetti kypäränsä sekavassa tilanteessa, jolloin päätuomari Janne Isometsä vihelsi miehelle rangaistuksen pelin viivyttämiseksi.

Hokki ei jäänyt ihmettelemään yllättäen auennutta tilaisuutta. Sportin alivoima jäi seisoville jaloille, jolloin isäntien

Juha Virtanen pääsi laukomaan kotijoukkueen vastustamattoman jatkoaikavoittoon näyttävän kuvion päätteeksi.

– Tasoitusmaali olisi kaivattu aikaisemmin, että oltaisiin päästy ratkaisemaan, Törmänen harmitteli pelin päätyttyä.

Ilmasilta Rauman ja Kuopion välille auki ensimmäistä kertaa

Puolivälieräpari Lukko-KalPa lähtee selvittämään välejäan runkosarjan peräkkäisiltä sijoilta. Sijat neljä ja viisi miehittäneet joukkueet saalistivat kauden aikana 60 ottelun sarjassa 98 pistettä, joten erittäin tasaisesta parista on kysymys.

Lukko pelaa nyt toista kautta peräkkäin puolivälierissä. Viime kaudella sijalta kolme vastaavaan sarjaan lähtenyt kettulauma poistui kesälomille suoraan neljän tappion seurauksena. Lopulta mestaruuden voittanut TPS näytti raumalaisille pelaamisen mallia kevään kliimaksissa.

KalPa pelaa nyt puolivälierissä kolmatta kertaa uuden tulemisensa aikana ja samalla kolmatta kertaa peräkkäin. Kahtena viime keväänä joukkue selvitti tiensä välieriin saakka, kaadettuaan ensin HPK:n ja seuraavana vuonna Tapparän puolivälierissä.

KalPa ja Lukko eivät ole koskaan aiemmin kohdanneet toisiaan SM-liigan pudotuspeleissä. Tämän kauden runkosarjakohtaamiset ovat menneet Lukolle voitoin 3-1. Keskinäiset kamppailut ovat olleet varsinaisia maalijuhlia: maalienkin valossa raumalaiset ovat olleet parempia yhteislukemin 18-12.

Puhtaasti tilastoihin tuijottamalla ottelut eivät ole olleet erityisen tasaisia: voittaja on ratkennut jokaisessa kamppailussa vähintään kolmen maalin erolla. Lukko on siis ollut keskinäisissä otteluissa melko selvästi niskan päällä. Tosin KalPan marraskuussa Niiralassa saavuttama 5-0 –voitto oli keltamustien kauden parasta peliä, jolloin ket-paidoilla ei ollut mitään asiaa voittokamppailuun.

Maalivahtiosastolla varsin tasaista

Lukon **Mika Noronen** tulee kantamaan Lukosta suurimman vastuun veräjän suulla, kunhan ensin huilaa sarjan ensimmäisen ottelun pelikieltonsa vuoksi. Marraskuun lopulla Raumalle kotiutunut huippumaalivahti piti maalinsa koskemattomana viidessä runkosarjan kamppailussa. Torjuntaprosenteissa Noronen löytyy sijalta viisi, jota voidaan pitää vähintäänkin kohtuullisena suorituksena syksyn pitkän peli- ja harjoitustauon takia.

Maalivahdin merkitys joukkueelle ei ole koskaan pieni, ja tässäkin tapauksessa Norosen siirtyminen kettupaitaan vaikutti kokonaisuuteen positiivisesti. Kun pelaajat luottavat ykköstorjujaansa, muodostuu viisikkopelaaminen paljon helpommaksi.

Oma kasvatti **Antti Raanta** oli vielä alkusyksystä täysin hukassa torjuntajensa kanssa. Kun kausi eteni, kiekot alkoivat jäädä myös Raannan räpylään. Norosen tulon myötä raumalaisnuorukaisen peliminuutit jäivät kuitenkin aika vähiin, vaikka otteissa ei mitään vikaa ollutkaan. Raanta siis aloittaa Lukon maalilla pakon sanelemana, mutta mikäli Noronen jatkaa runkosarjassa tutuiksi tulleilla otteillaan, niin Antin peliaika tulee jäämään verraten pieneksi.

Ari Ahonen on ollut läpi koko kauden KalPan ehdoton ykkösvahti. Mies pelasi keltamustien maalilla peräti 50 runkosarjan ottelussa, siis lähestulkoon kaikissa joissa oli terveenä. Tilastoihin ei kannata Ahosen tapauksessa liikaa tuijottaa, sillä kokenut molari löytyy maalivahtitilastojen torjuntaprosenteissa vasta sijalta 13. Ahonen on nostanut tasoaan kuukausi kuukauden perään, ja kevätkaudella mies on ollut jatkuvasti joukkueensa kirkkainta parhaimmistoa. On pitkälti Ahosen huippuvenytysten ansiota, että KalPa ylipäättään ylsi runkosarjassa kuuden parhaan joukkoon.

Ahosen varmat otteet ovat selvästi vapauttaneet koko joukkueen peliä, mistä helmikuulle osunut seitsemän pelin voittoputki on yhtenä osoituksena. Ahosen kiistämätön ykkösmalivahdin asema saattaa olla kuopiolaisille kaksiteräinen miekka. Toisaalta mies on hankkinut kauden mittaan nyt hyvän itseluottamuksen ja varman torjuntaviireen. Kun kovia pelejä on tullut alle ilta toisensa perään, ei puntti varmasti tutise pudotuspeleissäkään. Mutta. Yhtään pirua seinälle maalamatta kalakukkokaupungissa ollaan ongelmassa, jos Ahonen sattuisi loukkaantumaan pudotuspeleissä.

KalPa nojaa tämän miehen torjuntoihin.

© Jussi Kivimäki jussi.kivimaki@jatkoaike.com

Aleksis Ahlqvist on joukkueen kakkoskassarina aloittanut maalilla yhdeksässä ottelussa, eikä jälki ole ollut kovin vakuuttavaa. Mies oli tammikuun alussa vähän aikaa lainalla Timråssa, mutta Ruotsin reissun jälkeen tosipeleistä on tullut vastuuta tasan nolla kertaa. Nuorisokaartia edustava **Petteri Similä** oli puolestaan liigaottelussa maalilla ensimmäistä ja toistaiseksi ainuttakaan kertaa joulukuun alun matsissa Lukkoa vastaan. Liigadebyytti kesti vain 25 minuuttia, eikä niillä eväillä nousta vielä tänä keväänä pudotuspelitorjijaksi.

Kokeneet puolustajat isossa roolissa

Raumalaisten puolustus pysyi koko kauden lähes muuttumattomana. **Nolan Pratt** saapui jo marraskuussa vahvistamaan joukkueen alakertaa. Tammikuun siirtorajalla Lukko teki sopimuksen tsekkipuolustajan kanssa, mutta lääkärintarkastus vesitti miehen siirron kanaalikaupunkiin. Suurin yksittäinen kysymysmerkki koko kauden on ollut kapteeni Tomi Pettisen kuntoutuminen. Ikävä silmävamma piti miehen totaalissa levossa reilut neljä kuukautta. Levon vaikutus ja osittainen näkökyvyn menetys toisesta silmästä näkyvät päivittäisessä tekemisessä edelleen.

Nuoremista puolustajista kukaan ei pystynyt vakuuttamaan otteillaan valmennusjohtoa, joten heidän panoksensa jää muiden loukkaantumisten korvaajiksi.

Kuopiolaisten puolustus koki kovia tammikuussa, kun **Jussi Timonen** loukkaantui ja **Janne Jalasvaara** siirtyi Venäjälle. Kaksikkona tuli kuitenkin paikkaamaan osaava kolmikko, kun **Ryan Lannon**, **Joonas Lehtivuori** ja **Marko Kauppinen** saapuivat joukkueen kokoonpanoon.

Herroista etenkin Lannon on osoittautunut luottamuksen arvoiseksi. Mikään maalihai Amerikan apu ei ole, mutta hänen saapumisensa jälkeen KalPalla on vihdoin ollut kaukalossa pelote, joka pitää omat hyökkääjät vapaina ja koskemattomina. Ja mikä parasta, Lannon hoitaa roolinsa puhtaasti. 15 pelaamassaan ottelussa satakiloinen kolossi on kerännyt ainoastaan neljä jäähyminuuttia.

Nuorista etenkin **Simo-Pekka Riikola** on pelaamissaan otteluissa esittänyt äijien otteita ja miehen voisi huoletta laittaa kaukaloon myös puolivälierissä. Viime kauden komeettana kiitäneeltä **Adam Mashurilta** ovat laukaukset olleet enemmän tai vähemmän hukassa koko runkosarjan ajan. Laukauksen osuessa kohdilleen ruotsalaispakkari on kuitenkin edelleen todellinen ylivoimapelote.

Lukon hyökkäyksessä tulivoimaa, KalPalla nuoria vastuunkantajia

Lukon hyökkääjäosasto vastasi kauden mittaan loistavasti huutoon, mikäli mittarina käytetään tehopisteitä. Kolme miestä saavutti 20 maalin rajapyykin kahden kolkutella ihan siinä rajoilla. Pistepörssin voittaja keskushyökkääjä **Perttu Lindgen** ja saman pelipaikan **Kurtis McLean** tekivät kovat pisteet. Myös kaksi muuta ulkomaalaishyökkääjää - **Jakub Petruzalek** sekä **Justin Morrison** - täyttivät heille asetetut tavoitteet. Hyvänä lisänä löytyy myös **Lauri Tukonen**, joka kuitenkin kärsi välillä pikkuvaivoistaan.

Nuoret hyökkääjät olivat myös kohtuullisen onnistuneita suorittajia. Tosin vielä alkukaudesta joukkue kulki enimmäkseen kahden ensimmäisen ketjunn tehon varassa. Muista keskushyökkääjistä kuntoutunut **Jarkko Kauvosaari** sekä oma poika **Juhani Jasu** täyttivät kuitenkin paikkansa runkosarjan loppuhetkillä.

Lukon hyökkäyspelistä iso rooli kuuluu tälle miehelle.

© Jussi Kivimäki jussi.kivimaki@jatkoaiika.com

KalPan hyökkääjistä etenkin **Kalle Kerman**, **Sakari Salminen** ja **Tuomas Kiiskinen** ovat olleet liekeissä. Kolmikolla on käsissään pehmeyttä sekä taitoa ja he osaavat hyödyntää niitä. Omista nuorista **Jaakko Rissanen** on nostanut itsensä ratkaisijoiden joukkoon. Päävalmentaja **Pekka Virta** on antanut Rissaselle paljon vastuuta ja mies on selvästi vastannut huutoon. Tulosta tulee, luistin kulkee ja Virtakin on tyytyväinen.

KalPan hyökkääjäistö on ehkä yksi pudotuspelien taitavimmista, mutta ongelmatonta ei peli ole ollut Kuopiossa-kaan. Eniten keskustelua on aiheuttanut heikosti sujunut viimeistely. Kilpipaidat tekivät runkosarjassa 150 maalia, siis vasta yhdeksänneksi eniten koko liigassa. Toisaalta omassa päässä peli on toiminut sen verran mallikkaasti, että pisteitä on ropissut vähämaalisistakin otteluista.

Virta lähtee, Urama jatkaa

Kettupaitojen päävalmentaja **Rauli Uramalle** kausi on kolmas peräkkäinen Raumalla. Trendi on ollut selkeästi nouseva, vaikka viime kausi jättikin hampaankolot täyteen epäpuhdasta tavaraa. Koruton 4-0 tappio tulevalle mestarille oli kaikkea muuta, mitä Urama oli suunnitellut tapahtuvan. Tälle kaudelle mies linjasikin asioiden hoitamisen suhteen eri menetelmät. Kiihdytetään pikkuhiljaa kohti kliimaksia ja isketään keväällä kaikki peliin.

Lukon taivalta runkosarjassa tarkastellessa on todettava, että suunnitelma on pitänyt paikkansa mainiosti. Enimmäkseen sarjan keskivaiheilla kulkenut ketturyhmittymä sai pelinsä lopulliseen kuntoon viimeisen maaottelutauon aikana. Kymmenen kierroksen pyristyksessä Lukko hinasivat itsensä neljä joukkoon päästen aloittamaan puolivälierät kotikaukalossaan. Mutta kaikki on vielä avoinna, ja nyt vasta punnitaan Uraman taidot suurien paineiden alla. Koko Rauma haluaa nähdä suosikkijoukkueensa mitalipeleissä.

Pekka Virta valmentaa viimeistä kauttaan Kuopiossa. Turkulainen on tehnyt KalPassa hienoa jälkeä, eikä hän varmasti tyydy päättämään Savon reissuaan puolivälieriin. Median ja yleisön ajoittaisesta kritiikistä huolimatta Virta ja KalPa ovat puskenneet omalla pelikirjallaan ja pelityylillään ottelusta toiseen. Aktiivinen kiekonhallintapeli ja kova liike ovat riittäneet pitkälle kahtena edellisenä kautena. Välierissä este on kuitenkin ollut liian kova ylittävänä. Ongelma ei ole ollut niinkään Virran ajamassa pelityylissä, vaan pikemminkin pelaajien paineensietokyvyssä.

Tiukkojen otteluiden kääntäminen on tälläkin ollut tuskallisen vaikeaa kotiyleisön edessä. Osa pelaajista pelkää jo etukäteen tappion aiheuttamaa kritiikkiä, mikä on puolestaan johtanut virheiden pelkäämiseen. Virheiden ja epäonnistumisen pelko ovat aiheuttaneet KalPan leirissä takalukon, jonka vuoksi joukkue ei kykene kotonaan toteuttamaan ominaisinta pelityyliään parhaalla mahdollisella tavalla. Jos Pekka Virta on saanut runkosarjan ja pudotuspelien välisen tauon aikana luotua omiensa otteisiin lisää kaivattua rentoutta, saatetaan Kuopiossa nähdä pelejä vielä pitkälle keväeseen.

Otteluserjasta tulee runkosarjan kamppailuja tasaisempi taisto. KalPa on pelannut kevätkaudella hyvin vieraisissa, joten Kuopiossa ei voitotella liikaa Lukolle hävittyä kotietua. Lukon astetta terävämpi maalinteko-osasto kääntänee otteluserjan kuitenkin raumalaisten eduksi.

Arvio: Lukko jatkaa voiton 4-3.

Hannu Viinikkala, Jukka-Pekka Räsänen 16.3.2011 19.35

Nuorekkaat kesälajit valtaavat alaa perinteiseltä urheilulta

Frisbeegolf: Trendikäs peli kerää harrastajia

JUKKA-PEKKA RÄSÄNEN
Rovaniemi

Kirkkaanvärinen kiekko vilistää metsän keskellä ohi puiden ja yli kivien, kunnes se viimein kilahtaa väylän päässä olevaan metalliriimiseen koriin.

Frisbeegolf ei ole lajina enää läheskään yhtä tunnetton kuin muutama vuosi sitten. Rovaniemelläkin lajin aktiivisia harrastajia on parikymmentä, vapaa-ajallaan muuten vain heittäviä vielä rutkasti enemmän.

– Harrastajamäärä on kasvanut viime vuosina ihan älyttömästi. Kun itse aloitin neljä vuotta sitten, täällä sai aika yksikseen heitellä. Se on tietenkin auttanut, että kiekkoja saa nykyään helpommin urheiluliikkeistä, lajia neljä vuotta harrastanut Janne Kairala kertoo.

Halpa aloitus

Lajin saloihin tutustuminen on huomattavasti helpompaa, kuin perinteisessä golfissa. Alkuun pääsee jo yhden 10–20 euroa maksavan kiekon hankkimisella. Kairala lupaa, että Rovaniemen epävirallisen lajiseuran Rolffareiden sunnuntai-iltapäivisin järjestämiin viikkokisoihin voi tulla tutustumaan, vaikkei omia kiekkoja vielä olisiakaan. Pidempään lajia harrastaneet lainaavat tarvittaessa omistansa.

– Se nopeuttaa paljon lajin oppimista, kun menee sellaisen porukan mukaan jotka ovat enemmän heittäneet. Muistan kuin itse aloitin, että meni kaksi vuotta etten osannut varmaan ollenkaan, koska ei ollut ketään neuvomassa. Syvemmälle lajiin uppouduttaessa kiekkojen määrä alkaa usein kasvamaan. Kairalan tavoin neljä vuotta frisbeegolfia treenannut Jukka Määttä omistaa jo hyvän matkaa yli 20 kiekkoa.

– Kiekoissa on tosi isoja eroja: nopeudessa, kääntövyyydes-

Mikä?

Frisbeegolf

Frisbeegolfissa tarkoituksena on heittää frisbee maalikoiriin mahdollisimman vähillä heitoilla.

Avausheiton jälkeen seuraava heitto suoritetaan aina siitä paikasta mihin edellinen heitto pysähtyi.

Pelin voittaa se pelaaja, joka on kiertänyt koko radan mahdollisimman vähillä heitoilla.

Suomessa harrastajia on tuhansia ja kilpatasolla pelaavia aktiivisia 50–80.

Lapissa lajia voi harrastaa ainakin Rovaniemen Ounasvaaralla ja Pohtimolla sekä Ranualla, Ivalossa ja Ylläksellä. Lisäksi Rovaniemen Patokoskelle avataan uusi rata elokuussa.

sä ja siinä miten se liittää, Määttä vakuuttaa.

Kiekolla on väliä

Aloittelija ei ensisilmäyksellä erota kiekkoja toisistaan. Kokenut kaksikko tietää kuitenkin omakohtaisesti, että kiekolla on väliä.

– Putteri on selvästi korkein ja löysäreunainen. Lähestymiskiekko on sitten jo matalampi ja vähän nopeampi eli lentää pidemmälle. Draiveri on teräväreunainen ja lentää pisimmälle, mutta on toisaalta ehkä hankalin heittääkin, Kairala selvittää. Ounasvaaran yhdeksänkorinen rata sijaitsee metsäisessä maastossa, jossa puut ovat usein kiekkojen tiellä. Kairalan ja Määttän mukaan kiekot kestävät kolhuja melko hyvin, vaikka lento-ominaisuudet voivatkin muuttua lommojen ilmaantumisessa kiekon pintaan.

Kaksikon mukaan yksi lajin suola onkin paremmaksi kehittyminen. Ounasvaarankaan radasta ei haastavuus ole vielä loppunut. Miesten mielestä voittaminen ei ole frisbeegolfissa itse pääasia. Tärkeintä on pitää hauskaa kavereiden kesken.

– Vaikka kyllä täälläkin saatua huutoa kuuluu, jos heitto epäonnistuu. Mutta ei ole silti liian vakavaa, Kairala nauraa.

Janne Kairala painottaa, että frisbeegolf on teknikkalaji jossa ei voimalla pärjää.

Kiekoissa on tosi isoja eroja: nopeudessa, kääntövyyydessä ja siinä miten se liittää.

Kuoleva kansanperinne näytti jalon komeutensa Inarissa

Tukkilaiskiset:

Juha Julkunen jatkoi voittokulkuaan jätkien ykkösenä

JUKKA-PEKKA RÄSÄNEN
neeri

Inarissa viikonloppuna järjestetyssä tukkilaisien Suomen mestaruuskisoissa nähtiin veden pärskeitä, raakaa voimaa ja rautaista taitoa. Viikonloppun seuratuin mies oli jo 21. perättäisen Suomen mestaruutensa tukkilaismaratonilla ottanut ja koko kisan nimiinsä vienyt Juha Julkunen.

-Kisa oli hyvä, mutta kilpailijointa oli turhan vähän. Etelästä ei oikein saatu osallistujia, ne piti markkaa liian kovana tulla tänne, Julkunen harmittelee.

Tukkilaiskiset alkavat vähitellen olla hiipuvaa kansanperinnettä. Viime vuosina kisoihin on osallistunut keskimäärin parikymmentä kilpailijaa tänä vuonna vain 12. Se ei kuitenkaan vähennä Julkusen mestaruuden arvoa.

Julkusen mukaan syy on yksinkertainen.

-Kyllä tähän nuoria varmasti tulisi, mutta välineistö on pulaa -tukkeja ja puomeja ei ole enää. Mutta jos nuimamalle puomit laitraisi ja sitä joku opettaisi vähän ja pitäisi pienimuotoisia kilpailuja, niin siitä se lähtisi ja nuoria tulisi paljonkin.

Julkusen mukaan esimerkiksi Inarissa on parina viime ja vuonna pidetty nuorille jopa tukkilaisleirejä. Tätä vuonna tapahtuma on kuitenkin jäänyt järjestämättä.

Huippeaa otetta

Kisojen kokenein osastaja oli ikämuuten surjain osallistunut Sodankylän Heimo Välimaa. Si-

stikas mies on kotoinen tukkiopelista, ja kilpailussa vaadittiin taitoa on hankittu suoraan työkokemuksen kautta.

-Oli raakas rata. Olen sen syvästi kokenut, ja kaksi lievempiäkin, josta toisen sain lijoen kisoissa. Nyt meni ihan hyvin, ei tullut minkäänlaisia rinnanpolttoja. Välimaa kerroí hetí maraton-suorituksensa jälkeen.

Kisojen kokeneimmalla konkariilla oli tarjota selvät ohjeet tukkilaiskilpailuista kiinnostuneille.

-Pitää olla huippea ote, että pitää osata käsitellä. Vain se ei ole niin-välillä, kunhan maaliin pääsee, niin se on tärkeintä, Välimaa nauraa.

Mikä?

Tukkilaiskiset

Järjestettiin viikonloppuna Inarin Juuandanjossa Tukkilaiskilpailuissa kisatitín kuudessa eri lajissa: koskenlaskussa, tukkilaismaratonis-

sa, joukkuesoudussa, saavonnassa, rullauksessa sekä tukkilaislaissa.

Ensimmäiset valtakunnan mestaruuskiset järjestettiin 1949.

Saavontakisoja ja pienimuotoisia tukkilaiskisoja on kuitenkin järjestetty jo vuodesta 1917 lähtien.

Savukoskenläinen Juha Julkunen voitti taito-ottelun jokaisessa sarjassa johon osallistui.

Tukkien päällä liikkua on oltava varmat jalat, kuten Riku Pakanen tietää.